
Dokument ze zasedání

A9-0025/2024

1. 2. 2024

ZPRÁVA

o zprávě Komise o právním státu za rok 2023
(2023/2113(INI))

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Zpravodajka: Sophia in 't Veld

Zpravodaj přidruženého výboru v souladu s článkem 57 jednacího řádu:
Adrián Vázquez Lázara, Výbor pro právní záležitosti

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	28
PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJKA OBDRŽELA PODNĚTY	29
STANOVISKO VÝBORU PRO PRÁVNÍ ZÁLEŽITOSTI	30
INFORMATION ON ADOPTION IN COMMITTEE RESPONSIBLE.....	39
JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	40

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o zprávě Komise o právním státu za rok 2023 (2023/2113(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (dále jen „SEU“), zejména na její článek 2, čl. 3 odst. 1, čl. 3 odst. 3, druhý pododstavec, čl. 4 odst. 3 a články 5, 6, 7, 11, 19 a 49,
- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, zejména na její články, které se týkají dodržování, prosazování a ochrany demokracie, právního státu a základních práv v Unii, včetně článků 70, 258, 259, 260, 263, 265 a 267,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie,
- s ohledem na judikaturu Soudního dvora Evropské unie,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 5. července 2023 nazvané „Zpráva o právním státu 2023 – Stav právního státu v Evropské unii“ (COM(2023)0800),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie¹ (nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky² (nařízení o společných ustanoveních),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/692 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí program Občané, rovnost, práva a hodnoty a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1381/2013 a nařízení Rady (EU) č. 390/2014³,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,
- s ohledem na nástroje OSN pro ochranu lidských práv a základních svobod a doporučení a zprávy všeobecného pravidelného přezkumu ze strany OSN i na judikaturu orgánů zřízených smlouvami OSN a na zvláštní postupy Rady pro lidská práva,

---

¹ Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 1.

² Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159.

³ Úř. věst. L 156, 5.5.2021, s. 1.

- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech, Evropskou sociální chartu, judikaturu Evropského soudu pro lidská práva a Evropského výboru pro sociální práva, úmluvy, doporučení, rezoluce, stanoviska a zprávy Parlamentního shromáždění, Výboru ministrů, komisaře pro lidská práva, Evropské komise proti rasismu a nesnášenlivosti, Řídícího výboru pro boj proti diskriminaci, pro rozmanitost a inkluzi, Benátské komise a dalších orgánů Rady Evropy,
- s ohledem na memorandum o porozumění mezi Radou Evropy a Evropskou unií ze dne 23. května 2007 a na závěry Rady ze dne 30. ledna 2023 o prioritách EU pro spolupráci s Radou Evropy v letech 2023–2024,
- s ohledem na odůvodněný návrh rozhodnutí Rady o zjištění zřejmého nebezpečí závažného porušení zásady právního státu ze strany Polské republiky (COM(2017)0835), který dne 20. prosince 2017 v souladu s č. 7 odst. 1 SEU předložila Komise;
- s ohledem na zprávu Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA) ze dne 19. července 2022 s názvem „Evropská občanská společnost: stále pod tlakem“, zprávu agentury FRA ze dne 8. června 2022 s názvem „Zpráva o základních právech – 2022“, ze dne 19. srpna 2022 s názvem „Ochrana občanského prostoru v EU“ a ze dne 3. listopadu 2022 s názvem „Antisemitismus – přehled antisemitských incidentů zaznamenaných v Evropské unii v letech 2011–2021“ a na její další zprávy, údaje a nástroje, zejména informační systém Evropské unie pro základní práva (EFRIS),
- s ohledem na své usnesení ze dne 25. října 2016 obsahující doporučení Komisi o vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 1. března 2018 o rozhodnutí Komise aktivovat čl. 7 odst. 1 SEU v souvislosti se situací v Polsku⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 19. dubna 2018 o nutnosti zřídit nástroj pro evropské hodnoty na podporu organizací občanské společnosti, které prosazují základní hodnoty v rámci Evropské unie na místní a vnitrostátní úrovni⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 12. září 2018 o návrhu, který vybízí Radu, aby podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii rozhodla, že existuje zřejmé nebezpečí, že Maďarsko závažně poruší hodnoty, na nichž je Evropská unie založena⁷,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. listopadu 2018 o minimálních standardech pro menšiny v EU⁸,
- s ohledem na své usnesení ze dne 14. listopadu 2018 o potřebě komplexního mechanismu EU na ochranu demokracie, právního státu a základních práv⁹,

⁴ Úř. věst. C 215, 19.6.2018, s. 162.

⁵ Úř. věst. C 129, 5.4.2019, s. 13.

⁶ Úř. věst. C 390, 18.11.2019, s. 117.

⁷ Úř. věst. C 433, 23.12.2019, s. 66.

⁸ Úř. věst. C 363, 28.10.2020, s. 13.

⁹ Úř. věst. C 363, 28.10.2020, s. 45.

- s ohledem na své usnesení ze dne 7. října 2020 o vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva¹⁰,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. listopadu 2020 o dopadu opatření přijatých v souvislosti s onemocněním COVID-19 na demokracii, právní stát a základní práva¹¹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. prosince 2020 o evropské občanské iniciativě „Minority SafePack – milion podpisů pro rozmanitost v Evropě“¹²;
- s ohledem na své usnesení ze dne 10. června 2021 o stavu právního státu v Evropské unii a uplatňování nařízení o podmíněnosti (EU, Euratom) 2020/2092¹³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 24. června 2021 o zprávě Komise o stavu právního státu za rok 2020¹⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 8. července 2021 o vytvoření pokynů pro uplatňování obecného režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu EU¹⁵,
- s ohledem na usnesení ze dne 16. září 2021 obsahující doporučení Komise o určení genderově podmíněného násilí jako nové oblasti trestné činnosti uvedené v čl. 83 odst. 1 SFEU¹⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 11. listopadu 2021 o posílení demokracie a svobody a plurality sdělovacích prostředků v EU: nevhodné využívání občanskoprávních a trestněprávních žalob k umlčení novinářů, nevládních organizací a občanské společnosti¹⁷,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. prosince 2021 o hodnocení preventivních opatření k zamezení korupci, neoprávněným výdajům a zneužívání finančních prostředků EU a členských států v případě fondů pro mimořádné události a ve výdajových oblastech týkajících se řešení krizí¹⁸,
- s ohledem na své usnesení ze dne 8. března 2022 o zmenšujícím se prostoru pro občanskou společnost v Evropě¹⁹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 10. března 2022 o právním státu a důsledcích rozsudku Soudního dvora EU²⁰,

---

¹⁰ Úř. věst. C 395, 29.9.2021, s. 2.

¹¹ Úř. věst. C 415, 13.10.2021, s. 36.

¹² Úř. věst. C 445, 29.10.2021, s. 70.

¹³ Úř. věst. C 67, 8.2.2022, s. 86.

¹⁴ Úř. věst. C 81, 18.2.2022, s. 27.

¹⁵ Úř. věst. C 99, 1.3.2022, s. 146.

¹⁶ Úř. věst. C 117, 11.3.2022, s. 88.

¹⁷ Úř. věst. C 205, 20.5.2022, s. 2.

¹⁸ Úř. věst. C 251, 30.6.2022, s. 48.

¹⁹ Úř. věst. C 347, 9.9.2022, s. 2.

²⁰ Úř. věst. C 347, 9.9.2022, s. 168.

- s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2022 o zprávě Komise o právním státu za rok 2021²¹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 9. června 2022 o právním státu a případném schválení polského národního plánu pro oživení (RRF)²²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. září 2022 o stavu základních práv v Evropské unii v roce 2020 a 2021²³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 20. října 2022 o právním státě na Maltě pět let po vraždě Daphne Caruanové Galiziové²⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 20. října 2022 o rostoucím počtu trestných činů z nenávisťi namířených proti osobám LGBTIQ+ v celé Evropě s ohledem na nedávnou homofobní vraždu na Slovensku²⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 10. listopadu 2022 o rasové spravedlnosti, nediskriminaci a boji proti rasismu v EU²⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 24. listopadu 2022 o posouzení dodržování podmínek v oblasti právního státu podle nařízení o podmíněnosti ze strany Maďarska a aktuálním stavu maďarského plánu pro oživení a odolnost²⁷,
- s ohledem na své usnesení ze dne 30. března 2023 o zprávě o právním státu 2022 – stavu právního státu v Evropské unii²⁸,
- s ohledem na své usnesení ze dne 1. června 2023 o porušování zásad právního státu a základních práv v Maďarsku a o zmrazení finančních prostředků EU²⁹,
- s ohledem na své doporučení ze dne 15. června 2023 Radě a Komisi v návaznosti na vyšetřování údajných porušení a správních pochybení v oblasti provádění právních předpisů Unie týkajících se používání špionážního softwaru Pegasus a ekvivalentního špionážního softwaru³⁰ a zprávu svého Vyšetřovacího výboru pro prošetření používání špionážního softwaru Pegasus a ekvivalentního špionážního softwaru ze dne 22. května 2023,
- s ohledem na své usnesení ze dne 11. července 2023 o volebním zákoně, komisi pro zkoumání ruských vlivů a právním státě v Polsku³¹,

---

²¹ Úř. věst. C 479, 16.12.2022, s. 18.

²² Úř. věst. C 493, 27.12.2022, s. 108.

²³ Úř. věst. C 125, 5.4.2023, s. 80.

²⁴ Úř. věst. C 149, 28.4.2023, s. 15.

²⁵ Úř. věst. C 149, 28.4.2023, s. 22.

²⁶ Úř. věst. C 161, 5.5.2023, s. 10.

²⁷ Úř. věst. C 167, 11.5.2023, s. 74.

²⁸ Úř. věst. C 341, 27.9.2023, s. 2.

²⁹ Úř. věst. C, C/2023/1223, 21.12.2023.

³⁰ Úř. věst. C, C/2024/494, 23.01.2024.

³¹ Přijaté texty, P9_TA(2023)0268.

- s ohledem na své usnesení ze dne 19. října 2023 o právním státě na Maltě: šest let po vraždě Daphne Caruanové Galiziové a potřeba chránit novináře³²,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 18. ledna 2024 o stavu základních práv v Evropské unii – výroční zpráva za roky 2022 a 2023³³,
  - s ohledem na rezoluci Parlamentního shromáždění Rady Evropy č. 2262 (2019) o podpoře práv příslušníků národnostních menšin,
  - s ohledem na doporučení a zprávy Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva, Vysokého komisaře pro národnostní menšiny, zástupce pro svobodu sdělovacích prostředků a dalších orgánů Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), na spolupráci mezi EU a OBSE v oblasti demokratizace, budování institucí a lidských práv a na výroční zprávu OBSE o trestných činech z nenávisti, v níž se zúčastněné státy zavázaly přijmout právní předpisy, které stanoví sankce zohledňující závažnost trestných činů z nenávisti, přijmout opatření k řešení nedostatečného oznamování a zavést nebo dále rozvíjet činnosti v oblasti budování kapacit donucovacích orgánů, státních zastupitelství a soudních úředníků s cílem předcházet trestným činům z nenávisti, vyšetřovat je a stíhat,
  - s ohledem na zprávu vyšetřovacího výboru PEGA a na usnesení a doporučení výboru PEGA³⁴,
  - s ohledem na zprávy se zpětnou vazbou, zprávy z misí a otázky k písemnému zodpovězení a odpovědi své skupiny pro sledování stavu demokracie, právního státu a dodržování základních práv (DRFMG)³⁵,
  - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
  - s ohledem na stanovisko Výboru pro právní záležitosti,
  - s ohledem na zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (A9-0025/2024),
- A. vzhledem k tomu, že Unie je založena na společných hodnotách zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU, jimiž jsou úcta k lidské důstojnosti, svoboda, demokracie, rovnost, právní stát a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, tedy na hodnotách, které jsou společné členským státům EU a které musí kandidátské země EU dodržovat, aby mohly vstoupit do Unie, neboť jsou součástí kodaňských kritérií a nelze je po přistoupení opomíjet nebo vykládat jiným způsobem; vzhledem k tomu, že demokracie, právní stát a základní práva jsou hodnoty, které se vzájemně posilují a v případě oslabení mohou znamenat systémové ohrožení Unie a práv a svobod jejích občanů; vzhledem k tomu, že dodržování zásad právního státu je pro Unii jako celek

³² Přijaté texty, P9_TA(2023)0374.

³³ Přijaté texty, P9_TA(2024)0050.

³⁴ Přijaté texty, P9_TA(2023)0244.

³⁵ Všechny kontrolní činnosti skupiny DRFMG jsou k dispozici zde:

<https://www.europarl.europa.eu/committees/cs/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662>.

i její členské státy závazné na všech úrovních správy, včetně subjektů na nižší než celostátní úrovni;

- B. vzhledem k tomu, že Konference o budoucnosti Evropy jasně vyjádřila přání, aby EU systematicky prosazovala právní stát ve všech členských státech, chránila základní práva občanů a zachovala důvěryhodnost EU při prosazování jejích hodnot v EU a v zahraničí;
- C. vzhledem k tomu, že zásada loajální spolupráce uvedená v čl. 4 odst. 3 SEU ukládá Unii a členským státům povinnost vzájemně se respektovat a pomáhat si při plnění závazků vyplývajících ze Smluv a členským státům povinnost přijmout veškerá vhodná obecná nebo zvláštní opatření k plnění závazků, které vyplývají ze Smluv nebo z aktů orgánů Unie;
- D. vzhledem k tomu, že je nezbytné posílit a zefektivnit stávající mechanismy a vytvořit jednotný komplexní mechanismus EU pro účinnou ochranu demokracie, právního státu a základních práv a zajistit, aby byly hodnoty zakotvené v článku 2 SEU dodržovány v celé Unii a prosazovány v kandidátských zemích, aby členské státy nemohly vytvářet vnitrostátní právní předpisy, které jsou v rozporu s ochranou podle článku 2 SEU;
- E. vzhledem k tomu, že Parlament se při různých příležitostech ve svých usneseních zabýval také stavem právního státu v Bulharsku, Maďarsku, na Maltě, v Polsku, Rumunsku, Slovinsku a na Slovensku; vzhledem k tomu, že skupina pro sledování stavu demokracie, právního státu a dodržování základních práv Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci Parlamentu rovněž sleduje určité záležitosti v Belgii, Bulharsku, Česku, Francii, Řecku, na Maltě, v Polsku, na Slovensku, ve Slovinsku a Španělsku;
- F. vzhledem k tomu, že Komise navrhla zřídit interinstitucionální „kontaktní skupinu“ pro právní stát; vzhledem k tomu, že Parlament tento návrh uvítal a navrhl Komisi a Radě vytvoření „interinstitucionálního pilotního projektu v oblasti demokracie, právního státu a základních práv“; vzhledem k tomu, že předsednictví Rady odpovědělo, že by tento návrh mohlo zvážit po svém hodnocení dialogu o právním státu, a Komise zopakovala, že je otevřená o neformální kontaktní skupině pro právní stát jednat;
- G. vzhledem k tomu, že vlády několika členských států se bohužel nevolily k výměně názorů ve skupině pro sledování stavu demokracie, právního státu a dodržování základních práv (DRFMG) a odmítly odpovědět na její písemné otázky nebo se s jejími členy setkat během cest skupiny do členských států; vzhledem k tomu, že jiné členské státy spolupracují se skupinou DRFMG v rámci jejích schůzí, otázek a cest, a plní tak svou společnou odpovědnost za ochranu hodnot EU;

Systémy soudnictví a státních zastupitelství

1. opakuje, že nezávislé soudnictví je páteří právního státu, neboť na něm závisí účinná právní ochrana, když dojde k odepření nebo porušení zákonů, práv, svobod a demokratických zásad; vyzdvihuje, že nezávislé a účinné soudnictví je zásadní nejen pro zachování právního státu a demokracie v členských státech a Unii, ale že má klíčový význam i pro provádění právních předpisů EU vzhledem k tomu, že Komise se při prosazování práva EU spoléhá na vnitrostátní justiční orgány; podtrhuje význam

vzájemné důvěry a zároveň zdůrazňuje, že Komise nemůže ignorovat nedostatky vnitrostátních justičních orgánů některých členských států ani předpokládat, že všechny jsou schopny zajistit účinné soudní opravné prostředky; se znepokojením konstatuje, že ačkoli některé soudní systémy mohou vypadat teoreticky solidně a uspokojivě, v některých případech nejsou imunní vůči zmocňování se státu, politickému vměšování či nepotismu; je si vědom skutečnosti, že toto se obtížně odhaluje pouhým posuzováním formálních struktur; vyzývá proto Komisi, aby provedla kvalitativnější analýzu zahrnující kontextové prvky, zejména dlouhodobější uplatňování;

2. konstatuje, že Komise zaznamenala mezi členskými státy EU v souvislosti s nezávislostí soudnictví a soudními zárukami velké rozdíly; bere na vědomí, že zpráva zmiňuje řadu pozitivních iniciativ a průběžný vývoj v oblasti rad pro justici, konkrétně v Lucembursku, Nizozemsku, Portugalsku, Itálii, Švédsku, Finsku a Maďarsku³⁶; bere na vědomí, že Komise se domnívá, že otázky spojené s radami pro justici je nadále třeba řešit v Polsku, na Slovensku, v Bulharsku, Španělsku a na Kypru; se znepokojením konstatuje, že disciplinární řízení lze použít jako prostředek k omezení nezávislosti soudnictví, jako tomu je v případě Polska a Bulharska; bere na vědomí, že Komise konečně podala Soudnímu dvoru Evropské unie (SDEU) žalobu na Polsko kvůli porušování právních předpisů EU jeho Ústavním soudem;
3. konstatuje, že Komise došla k závěru, že zatímco některé členské státy, včetně Finska, Rakouska, Slovinska, Kypru, Švédska a Maďarska, přijaly nebo oznámily iniciativy s cílem zlepšit procesy jmenování soudců a fungování vyšších soudů, v souvislosti se jmenováním soudců na vyšší soudy dále přetrvávají problémy na Maltě, v Řecku, Litvě, Lotyšsku a Irsku; vyzdvihuje, že Komise zjistila, že v Polsku přetrvávají vážné obavy týkající se dříve jmenovaných soudců Nejvyššího soudu, včetně jeho první předsedkyně, a týkající se trvalého neprovádění rozhodnutí SDEU o předběžné otázce ohledně jmenování soudců do komory pro mimořádnou kontrolu; konstatuje, že Komise zjistila, že na Slovensku nadále vyvolává otázky zavedení trestného činu zneužití práva pro soudce v souvislosti s jejich soudními rozhodnutími, neboť má na soudce negativní psychologický dopad a zatěžuje vyšetřovací orgány; zdůrazňuje závažné znepokojení, které nadále panuje v Maďarsku v oblasti nezávislosti soudnictví a je v rozporu se „super milníky“ stanovenými Komisí, včetně přetrvávajících překážek v souvislosti se řízeními o předběžných otázkách, problémů s přidělováním případů v Kúrii a systému jmenování předsedy Kúrie, který vykazuje nedostatky;
4. zdůrazňuje, že soudnictví by mělo mít k dispozici dostatečné prostředky, aby bylo skutečně dostupné a bylo schopné poskytovat občanům účinnou právní ochranu; konstatuje, že Komise zjistila, že navýšení zdrojů pro soudnictví a další opatření přijatá Maltou, Kyprem a Řeckem dosud nevedlo ke zkrácení délky řízení a že počet nevyřízených případů zůstává vážným problémem; vzhledem k tomu, že v Chorvatsku, Itálii a Portugalsku byly učiněny určité kroky správným směrem, ale účinnost reform se teprve musí projevit; konstatuje, že Komise vyzvala Německo, aby zajistilo odpovídající zdroje pro soudní systém, a to i pokud jde o úroveň odměňování soudců, a to s ohledem na evropské normy týkající se zdrojů a odměňování v soudním systému; vyzývá Německo, aby pokračovalo v provádění „Paktu pro právní stát“ a aby soudnímu systému poskytlo dostatečné zdroje tím, že zvýší počet soudců s cílem posílit federální

---

³⁶ Maďarský helsinský výbor, Hlavní nedostatky v maďarské reformě soudnictví, 31. října 2023.

soudní systém; uznává, že Komise dospěla k závěru, že určitý pokrok lze pozorovat při provádění doporučení uvedeného ve zprávě o právním státu 2022 týkajícího se účinnosti soudního systému, mimo jiné na Maltě a ve Španělsku;

5. vítá financování prostřednictvím programu Spravedlnost, které má podpořit justiční spolupráci v občanských a trestních věcech a přispět k dalšímu rozvoji evropské justice;
6. domnívá se, že aby měli občané účinný přístup ke spravedlnosti, měly by členské státy učinit více pro poskytování bezplatné nebo cenově dostupné právní pomoci – zejména těm, kteří si ji sami nemohou dovolit – a měly by dále usnadňovat přístup k obhájci; konstatuje, že Komise zjistila, že ve Španělsku, Francii, Finsku, Bulharsku, na Maltě a v Litvě je vyvíjeno úsilí o řešení obav týkajících se přístupu ke spravedlnosti a právní pomoci a že obavy přetrvávají i v Irsku, Dánsku, Lucembursku a Maďarsku; dále konstatuje, že Komise zjistila, že v několika členských státech, včetně Španělska, Francie, Finska, Bulharska a Malty, probíhají kroky k zajištění práva na přístup k obhájci, zatímco v jiných členských státech, jako je Litva, Irsko, Dánsko, Lucembursko a Maďarsko, stále ještě nebylo dosaženo zlepšení; vyzývá v této souvislosti Komisi, aby do příští zprávy o právním státu zahrnula hodnocení uplatňování *acquis* EU v oblasti právní pomoci ve věcech občanských a trestních, jako je směrnice Rady 2002/8/ES³⁷ ze dne 27. ledna 2003 o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech, jelikož judikatura Soudního dvora ukazuje, že přetrvávají otázky ohledně výkladu této směrnice;
7. poukazuje na důležitou úlohu soudních rad při zajišťování nezávislosti soudnictví; považuje za nezbytné vyhodnotit reformy, které jsou přijímány v různých členských státech, a vybízí k tomu, aby se složení těchto orgánů a jejich fungování přizpůsobilo normám stanoveným Komisí a Radou Evropy, které schválil SDEU;
8. poukazuje na to, že státní zastupitelství je klíčovým prvkem zajišťujícím schopnost soudnictví bojovat proti trestné činnosti a korupci; zdůrazňuje, že je důležité zaručit autonomii a odpovědnost státního zastupitelství; upozorňuje na to, že je třeba zavést záruky, které by pomohly zachovat autonomii a odpovědnost státního zastupitelství, mimo jiné aby bylo zaručeno, že nebude vystaveno nepřiměřenému politickému tlaku, zejména ze strany vlády;
9. vyzývá všechny členské státy, aby v návaznosti na doporučení Skupiny států proti korupci (GRECO) přijaly kodex chování pro soudce, s přihlédnutím k tomu, že takové kodexy platí u Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) a SDEU, které by vytvořily nezávislé mechanismy pro vyšetřování údajných porušení kodexu chování a dalších právních předpisů, zlepšily zveřejňování informací a transparentnost v oblasti střetů zájmů a darů, které soudní orgány obdržely, řešily problematiku „otáčivých dveří“ a požadovaly, aby soudci veřejně vysvětlovali svá rozhodnutí o vyloučení;
10. vyjadřuje znepokojení nad zásadními personálními změnami a oznámenými významnými strukturálními a organizačními změnami ve slovenské policii a dalších nezávislých demokratických orgánech, a to i mezi vyšetřovateli podílejícími se na vyšetřování závažných trestných činů a případů korupce na vysoké úrovni ve slovenské

---

³⁷ Úř. věst. L 26, 31.1.2003, s. 41.

Národní kriminální agentuře (NAKA), které vyvolávají pochybnosti o motivaci, jež za těmito změnami stojí; vyjadřuje hluboké znepokojení nad neodůvodněným využíváním zrychlených legislativních procesů, zejména při pojednávání navrhovaných změn v trestním zákoníku a zrušení Úřadu speciální prokuratury, což ohrožuje integritu soudních procesů, podryvá boj EU proti podvodům a ohrožuje ochranu evropských finančních zájmů a ochranu přírody na Slovensku; vyzývá slovenskou vládu, aby tyto změny přehodnotila ve světle jejich možných důsledků pro právní stát a finanční zájmy Unie, jakož i protikorupční rámec EU; připomíná, že jakákoli reforma trestního práva musí obsahovat dostatečné a náležité záruky, které zajistí, že bude účinně pokračovat vyšetřování nových i probíhajících trestních případů, zejména pokud jde o korupci na vysoké úrovni, a zaručí nezávislost soudnictví a autonomii trestního stíhání v souladu s doporučeními Komise obsaženými v předchozích zprávách o právním státu; vyjadřuje znepokojení nad tím, že přerozdělení případů speciálního prokurátora povede ke značným prodlevám a v některých případech může vzhledem k promlčecí lhůtě vést ke zmaření případu;

11. bere na vědomí kroky španělské vlády spojené s jejím nedávným nástupem do úřadu, včetně budoucího přijetí zákona o amnestii; bere na vědomí otázky, názory a obavy, které v reakci na tento vývoj vyjádřily různé zúčastněné strany, včetně sdružení zastupujících soudce, státní zástupce, právníky, akademické pracovníky, občanskou společnost a širokou veřejnost; konstatuje, že Komise rovněž španělskou vládu písemně požádala o vysvětlení; vyzdvihuje, že tyto kroky vyžadují nezávislé posouzení; vyzývá v této souvislosti španělskou vládu, aby byla vůči evropským orgánům v souvislosti s příslušným zákonem o amnestii plně transparentní, a poznamenává, že španělský Senát požádal Benátskou komisi o stanovisko k jeho ústavnosti a souladu s evropskými požadavky a normami; vyjadřuje rovněž politování nad dlouhodobým zablokováním soudní rady, ohledně něhož Komise španělským orgánům ve zprávě o právním státu poskytla konkrétní doporučení;

Korupce

12. opakuje, že korupce představuje závažné ohrožení právního státu a vážně podkopává důvěru v demokracii a rovnost před zákonem; vyzývá členské státy Komisi, aby vynaložily větší úsilí na vymýcení korupce;
13. vyzdvihuje, že Eurobarometr z roku 2022 týkající se korupce ukazuje, že korupce v EU je pro občany a podniky stále vážným problémem, přičemž velká část Evropanů se domnívá, že korupce je v jejich zemi rozšířená (68 %) a že míra korupce vzrostla (41 %); oceňuje, že téměř všechny členské státy mají v současné době zavedeny protikorupční strategie, které jsou pravidelně vyhodnocovány a přezkoumávány; připomíná, že k vymýcení korupčních praktik je zapotřebí nejen pevný právní rámec, ale také účinné provádění, a že předcházení těmto praktikám vyžaduje rovněž transparentní a odpovědné rámce pro správu věcí veřejných a integritu;
14. vyjadřuje politování nad skutečností, že navzdory skutečnosti, že všechny členské státy mají zavedené protikorupční strategie, vnímání korupce se v rámci EU zásadně liší, přičemž Dánsko, Finsko, Švédsko a Nizozemsko patří mezi nejméně korupční země a na druhé straně v případě Bulharska, Malty, Maďarska, Řecka a Slovinska je vnímaná míra korupce znepokojivá²⁹; se znepokojením rovněž konstatuje, že Komise zjistila, že

některé členské státy, jako je Bulharsko, Malta, Maďarsko, Řecko a Slovinsko, ještě musí prokázat solidní výsledky při vyšetřování a stíhání případů korupce na vysoké úrovni, které povedou k pravomocným odsouzením, jež budou mít odrazující účinek; bere na vědomí, že skupina GRECO nedávno zveřejnila zprávu o Kypru, která zdůrazňuje nedostatečnou účinnost protikorupčních právních předpisů a poukazuje na konkrétní rizika v rámci vymáhání práva³⁸;

15. podtrhuje, že vlády členských států a představitelé, politici, zvolení zástupci a lídři EU by měli jít příkladem tím, že se zdrží veškerých korupčních praktik a že do vyšetřování korupce nebudou zasahovat žádné vládní ani politické vlivy; vyzývá skupinu DRFMG, aby navázala na usnesení Parlamentu o právním státu s cílem pomoci v boji proti beztrestnosti korupce; poukazuje na to, že do korupce mohou být zapojeni i představitelé, politici, zvolení zástupci a lídři EU, jak to ukázala kauza „Katargate“, proto opakuje svou výzvu, aby se výroční zpráva vztahovala rovněž na orgány EU; znovu vyzývá Komisi, aby co nejdříve dokončila jednání o plném členství EU ve skupině GRECO;
16. zdůrazňuje, že občané a podniky by se při oznamování případů korupce měli cítit bezpečně, především při whistleblowingu; konstatuje, že Komise zjistila, že v celé EU stále existují velké překážky při whistleblowingu, ačkoli některé členské státy, jako je Slovensko, Kypr, Dánsko a Malta, podnikly kroky ke zlepšení této situace; vyzývá slovenskou vládu, aby dodržovala závazné zásady evropské směrnice o ochraně oznamovatelů³⁹ a přehodnotila navržené změny v ochraně oznamovatelů na Slovensku; vyjadřuje znepokojení zejména nad tím, že je oznamovatelům upírána ochrana se zpětnou působností, což vede k právní nejistotě; konstatuje, že příslušný úřad pro ochranu oznamovatelů na tyto problémy upozornil Komisi;
17. odsuzuje skutečnost, že Malta nadále provozuje režim občanství pro investory, který představuje závažné riziko korupce a dalších trestných činů, zejména s ohledem na kroky, které přijalo několik jiných členských států v zájmu zajištění, že budou režimy občanství pro investory zrušeny; konstatuje, že Komise za režim občanství pro investory podala proti Maltě právě probíhající žalobu k SDEU, a znovu potvrzuje svůj postoj, že by Komise měla využít své výsady navrhnout právní předpisy a iniciovat unijní legislativní zákaz všech režimů občanství pro investory v EU;
18. uznává důležitou úlohu Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) při ochraně právního státu a boji proti korupci v Unii a vybízí Komisi, aby v následných zprávách bedlivě sledovala úroveň spolupráce členských států s úřadem EPPO; vyzývá členské státy, které tak dosud neučinily, aby se k úřadu EPPO připojily; domnívá se, členství v úřadu EPPO by mělo být podmínkou pro získání finančních prostředků EU; opakuje svou výzvu k rozšíření mandátu úřadu EPPO;
19. shledává, že evropské orgány, jako je Europol, Eurojust, Evropský účetní dvůr, EPPO a Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) by měly zlepšit spolupráci na

---

³⁸ GRECO, páté kolo hodnocení – Předcházení korupčnímu jednání a podpora morální bezúhonnosti ústředních vládních (vedoucích exekutivních funkcí) a donucovacích orgánů – hodnotící zpráva – Kypr, 2. října 2023.

³⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, Úř. věst. L 305, 26.11.2019, s. 17.

předcházení korupci jak v členských státech EU, tak v evropských orgánech; rovněž v této souvislosti vyzývá ke zřízení účinného orgánu EU pro etiku;

20. konstatuje, že korupce může zahrnovat vnitrostátní orgány, včetně soudních a policejních orgánů, které jsou právě těmi orgány, které proti ní mají bojovat; je v této souvislosti i nadále znepokojen tím, že bylo dosaženo pomalého a omezeného pokroku při odstraňování kultury beztrestnosti na nejvyšší úrovni na Maltě, kterou zjistilo nezávislé veřejné vyšetřování vraždy Daphne Caruanové Galiziové; domnívá se, že orgány EU, jako je Europol, hrají při vyšetřování korupce a shromažďování důkazů významnou roli, překážkou je však požadavek na vnitrostátní souhlas se zapojením Europolu; vyzývá k posílení mandátu Europolu, aby mohl vyšetřovat případy korupce výše popsaného typu; zdůrazňuje, že je důležité, aby byl na úrovni EU zaručen dohled nad Europolem, aby byly posíleny nezávislé mechanismy, orgány a agentury odpovědnosti EU a aby byla zlepšena demokratická kontrola činností Europolu, mimo jiné skrze skupinu pro společnou parlamentní kontrolu, včetně systematického hodnocení všech činností agentury a dodržování jejího mandátu, jakož i povinnosti plnit doporučení, která Parlament agentuře vydá;
21. vítá v této souvislosti protikorupční návrhy předložené Komisí, které reagují na výzvy Parlamentu ke zintenzivnění boje proti korupci; konstatuje, že Komise má v úmyslu začlenit prevenci korupce do přípravy politik a programů EU a aktivně podporovat úsilí členských států o zavedení silných protikorupčních politik a právních předpisů; vítá ochotu řešit přeshraniční rozměr korupce kriminalizací trestných činů korupce a harmonizací sankcí v celé EU;
22. zdůrazňuje, že korupce a praní špinavých peněz jsou neoddělitelně spjaty a že praní peněz je jedním z nejdůležitějších faktorů umožňujících nelegální organizovanou trestnou činnost, a tím i útoky proti právnímu státu, pomocí něhož pachatelé trestné činnosti převádějí do legální ekonomiky své výnosy z trestné činnosti; je si vědom toho, že podvody na úkor rozpočtu EU mohou být rovněž predikativním trestným činem předcházejícím praní peněz; znovu potvrzuje své pevné přesvědčení, že účinně a účelně chránit a posilovat finanční zájmy EU lze pouze posílením struktury EU pro boj proti podvodům a zvýšením transparentnosti evropských orgánů, a to překonáním přirozených omezení vnitrostátních systémů, které nestačí čelit stále častějším nadnárodním útokům na finanční zájmy Unie;

Nezávislé orgány

23. zdůrazňuje, že systém brzd a protivah může fungovat pouze tehdy, pokud budou moci fungovat ústavní soudy, veřejní ochránci práv, vnitrostátní instituce pro lidská práva, auditorské společnosti, orgány pro rovné zacházení a další nezávislé orgány a pokud se budou těšit dostatečně širokým mandátům, nezávislosti, integritě a náležitému financování;
24. konstatuje, že Komise zjistila, že situace v oblasti veřejných ochránců práv, vnitrostátních institucí pro lidská práva, orgánů pro rovné zacházení a další nezávislé orgány se mezi členskými značně liší, přičemž k určitému vývoji správným směrem došlo na Kypru, na Slovensku, v Lucemburku, Portugalsku, Slovinsku a Polsku, výzvy přetrvávají v Litvě, Maďarsku a Chorvatsku, žádná vnitrostátní instituce pro lidská

práva v souladu s pařížskými zásadami OSN zatím nebyla zřízena v Itálii, Česku, na Maltě a v Rumunsku, k prodlení při jmenování do různých nezávislých orgánů došlo v Bulharsku, Španělsku a Rakousku a v Polsku je ohroženo efektivní fungování Nejvyššího kontrolního úřadu; s velkým znepokojením bere na vědomí nedávný vývoj v Řecku, kde jsou nezávislé orgány, jako je Řecký úřad pro bezpečnost komunikace a soukromí a Řecký úřad pro ochranu osobních údajů, pod stále rostoucím tlakem kvůli své práci týkající se nezákonného používání špionážního softwaru, kdy byli řeckým parlamentem spěšně vyměněni členové představenstva Řeckého úřadu pro bezpečnost komunikace a soukromí, a to zřejmě z důvodu bezprostředně plánovaného rozhodnutí Řeckého úřadu pro bezpečnost komunikace a soukromí uložit pokutu řecké zpravodajské službě;

Pluralita a svoboda sdělovacích prostředků

25. zdůrazňuje, že bez plurality a svobody sdělovacích prostředků nemůže fungovat demokratický život a právní stát;
26. domnívá se, že transparentnost vlastnictví sdělovacích prostředků je základním minimem pro zachování plurality sdělovacích prostředků; bere na vědomí, že Komise došla k názoru, že od zprávy o právním státu za rok 2022 byly přijaty nové právní předpisy posilující transparentnost vlastnictví sdělovacích prostředků nebo zlepšující veřejnou dostupnost informací o vlastnictví sdělovacích prostředků v Řecku, Lucemburku a Švédsku a tyto právní předpisy byly posílány na Kypru; konstatuje, že změny v Bulharsku, Česku a Francii se dosud projednávají; vybízí evropské orgány, aby konečně přijaly a zavedly silný a ambiciózní akt o svobodě sdělovacích prostředků s cílem zajistit harmonizaci transparentnosti právních předpisů o vlastnictví sdělovacích prostředků na úrovni EU;
27. bere na vědomí, že Komise zjistila, že regulační orgány pro sdělovací prostředky nejsou chráněny dostatečnými zárukami před nepatřičným politickým vlivem například v Maďarsku, Slovinsku a Polsku a některým těmto orgánům schází zdroje, zejména v Řecku a Rumunsku; vyzývá Komisi, aby přijala veškerá nezbytná opatření k zajištění účinného provádění článku 30 směrnice o audiovizuálních mediálních službách⁴⁰, která stanoví požadavek zavedení záruk nezávislosti vnitrostátních regulačních orgánů;
28. vyzdvihuje význam redakční nezávislosti veřejnoprávních sdělovacích prostředků a povinnost všech členských států ji respektovat; vyzdvihuje potřebu zavést záruky proti vnitřním a vnějším zásahům; domnívá se, že veřejnoprávní sdělovací prostředky by měly být chráněny před politickými tlaky, včetně nepřiměřeného propouštění, a že by měly být zavedeny záruky, které zaručí svobodné přijímání redakčních rozhodnutí; konstatuje, že Komise dospěla k závěru, že Lucembursko, Slovinsko, Německo, Estonsko, Slovensko a Česko přijaly iniciativy k posílení právních záruk nebo rozpočtových prostředků ke zlepšení nezávislosti vnitrostátních veřejnoprávních vysílacích organizací, přičemž o reformách se diskutuje i na Kypru, v Irsku a ve Švédsku, a že v Rumunsku, na Maltě, v Polsku a v Maďarsku nebyla za tímto účelem přijata žádná opatření; konstatuje, že podle posledního hodnocení provedeného

---

⁴⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU ze dne 10. března 2010 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách), Úř. věst. L 95, 15.4.2010, s. 1.

nástrojem pro sledování plurality sdělovacích prostředků je na Maltě ohrožení redakční autonomie a politické nezávislosti „vysoké“ a celkové ohrožení plurality sdělovacích prostředků na Maltě se podle tohoto hodnocení zvýšilo ze „středního“ stupně na stupeň „vysoký“;

29. se znepokojením bere na vědomí plánovanou restrukturalizaci Rozhlasu a televize Slovenska (RTVS), hlavního veřejnoprávního provozovatele rozhlasového a televizního vysílání v zemi; podtrhuje, že je důležité zachovat svobodné, nezávislé sdělovací prostředky coby základní kámen demokratické společnosti; lituje rozhodnutí slovenského předsedy vlády a několika vládních činitelů přestat komunikovat s hlavními mediálními organizacemi, což považuje za závažné oslabení práva veřejnosti získávat důležité informace od vlády; zdůrazňuje, že takovéto kroky omezují svobodu sdělovacích prostředků, snižují transparentnost a přispívají k šíření manipulativních dezinformací ve veřejném prostoru;
30. vyzývá Radu a Komisi, aby poskytly odpovídající finanční prostředky nezávislým evropským kvalitním sdělovacím prostředkům na vnitrostátní, regionální a místní úrovni;

Ochrana novinářů

31. připomíná, že nezávislá žurnalistika je klíčovým aspektem demokratického právního státu, jelikož je součástí základního systému brzd a protivah a působí v rámci veřejné kontroly; vyjadřuje své znepokojení nad záměrnými pokusy několika vlád umlčet novináře, kteří odkrývají pochybení; zdůrazňuje, že bezdůvodné zásahy a nátlak, strach a autocenzura vedou k ochromení výkonu novinářské svobody projevu;
32. vyjadřuje politování nad znepokojivými trendy v oblasti bezpečnosti novinářů v několika členských státech; konstatuje, že platforma Rady Evropy podporující ochranu žurnalistiky a bezpečnost novinářů zaznamenala od roku 2015 více než 1 600 upozornění na hrozby; vyjadřuje politování nad zastrašováním novinářů během volebních kampaní, k čemuž například došlo při nedávných volbách na Slovensku; vyjadřuje politování nad tím, že Malta od zavraždění Daphne Caruanové Galiziové nezlepšila pracovní podmínky novinářů, a to i tím, že účinně nezavedla všechna doporučení obsažená ve zprávě o veřejném vyšetřování ze dne 29. července 2021; vyzývá slovenské vládní představitele, aby se zdrželi verbálních útoků vůči jednotlivcům; zdůrazňuje, že veřejní i vládní představitelé mají povinnost sloužit všem občanům, což platí obzvláště v zemi, kde došlo k trestnému činu z nenávisti a vraždě novináře;
33. je znepokojen tím, že v celé Evropské unii jsou nadále podávány strategické žaloby proti účasti veřejnosti; vyzývá členské státy, aby provedly doporučení Komise (EU) 2022/758⁴¹ a aby přijaly vnitrostátní opatření proti strategickým žalobám proti účasti veřejnosti, a to v zájmu ochrany novinářů a obránců lidských práv, kteří se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními; poznamenává, že to lze provést zrušením trestů odnětí svobody za případy pomluvy,

---

⁴¹ Doporučení Komise (EU) 2022/758 ze dne 27. dubna 2022 o ochraně novinářů a obránců lidských práv, kteří se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategické žaloby proti účasti veřejnosti“), Úř. věst. L 138, 17.5.2022, s. 30.

dekriminalizaci pomluvy a upřednostňováním občanskoprávních nebo správních řízení; vítá politickou dohodu mezi spolunormotvůrci EU týkající se směrnice proti strategickým žalobám proti účasti veřejnost⁴²; vyzývá Komisi, aby prozkoumala možnosti navržení dalších právních předpisů, které by se vztahovaly na všechny případy strategických žalob proti účasti veřejnosti, včetně vnitrostátních případů; vyjadřuje politování nad tím, že navzdory obavám, jež vyjádřily různé mezinárodní organizace, nejsou ustanovení proti strategickým žalobám proti účasti veřejnosti navržená Maltou považována za dostatečná, aby ochránila práci novinářů⁴³; opakuje svou výzvu některým maltským politikům, včetně bývalého maltského předsedy vlády, aby stáhli žaloby pro pomluvu, které zdědili dědici Daphne Caruanové Galiziové a které i několik let po její vraždě stále probíhají;

34. vyzývá řeckou vládu, aby se zabývala vážnými problémy, které odhalilo sdružení Media Freedom Rapid Response, které sleduje, monitoruje a reaguje na porušování svobody tisku a sdělovacích prostředků, zejména spojená se svévolným sledováním, beztrestností nebo trestnými činy proti novinářům, strategickými žalobami proti účasti veřejnosti, nezávislostí sdělovacích prostředků a pluralismem⁴⁴; s velkým znepokojením bere na vědomí nedávné zadržení reportérky francouzskými orgány, zřejmě za účelem odhalení jejích zdrojů, jakož i protiprávní odposlouchávání nizozemského novináře pracujícího pro „De Correspondent“;
35. důrazně odsuzuje skutečnost, že v případě vraždy Giorgose Karaivaze nedošlo při vyšetřování k zásadnímu průlomu; konstatuje, že dva údajní vrazi byli zadrženi více než dva roky od vraždy na základě důkazů, které zřejmě měla policie k dispozici celou dobu; domnívá se, že strůjce vraždy stále nebyl odhalen; konstatuje, že Karaivaz – stejně jako Daphne Caruanová Galiziová a Ján Kuciak – vyšetřoval korupci a trestné činy a mohl si znepřátelit osoby na vysokých místech, včetně politických kruhů; poukazuje na to, že podezřelý strůjce vraždy Daphne Caruanové Galiziové dosud nebyl odsouzen a zároveň orgány dostatečně nevyřešily všechny případy korupce a trestných činů, jimiž se zabývala;
36. odsuzuje protiprávní sledování novinářů, zejména pomocí špionážního softwaru; je rozčarován, že Komise odmítá zavést všechna doporučení zvláštního vyšetřovacího výboru pro Pegasus, a považuje to za nečinnost; opakuje svou výzvu Komisi, aby posoudila plnění konkrétních podmínek pro Kypr, Řecko, Maďarsko, Polsko a Španělsko, které jsou uvedeny v doporučení, pro jehož vypracování byl stanoven termín 30. listopadu 2023; poukazuje na to, že v žádném z mnoha případů zneužití špionážního softwaru proti novinářům, aktivistům, politikům, právníkům a jiným politickým terčům nebylo učiněno spravedlnosti zadost; dochází proto k názoru, že na rozdíl od předpokladu Komise není mnoho vnitrostátních orgánů ochotno ani schopno tuto záležitost řešit, a tudíž oběti zůstávají bez účinné právní ochrany a demokracie nechráněna; je hluboce znepokojen odrazujícím účinkem beztrestnosti spojené se

---

⁴² Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o ochraně osob, které se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategickými žalobami proti účasti veřejnosti“) COM(2022)0177.

⁴³ Komisařka Rady Evropy pro lidská práva, Dopis předsedovi poslanecké sněmovny Malty, 26. září 2023.

⁴⁴ Mezinárodní tiskový institut, *Murdered, surveilled and sued: decisive action needed to protect journalists and salvage press freedom in Greece* (Vraždění, sledování, žalování: jsou zapotřebí rozhodné kroky k ochraně novinářů a k záchraně svobody tisku v Řecku), 27. září 2023.

zneužitím špionážního softwaru proti novinářům a jejich zdrojům; zdůrazňuje, že nelegitimní používání špionážního softwaru vládami členských států přímo i nepřímo ovlivňuje integritu rozhodovacího procesu, čímž je podkopávána demokracie v Evropské unii, a zdůrazňuje naléhavou potřebu větší transparentnosti a právní odpovědnosti v odvětví technologií sledování;

37. připomíná, že obchodování se špionážním softwarem a jeho používání musí být přísně regulováno a že používání špionážního softwaru ze strany členských států musí být proporcionální a nesmí být svévolné a že sledování může být povoleno pouze za přesně předem vymezených okolností; domnívá se, že pro ochranu osobních svobod mají zásadní význam účinné předběžné mechanismy k zajištění soudního dohledu; znovu potvrzuje, že práva jednotlivců nemohou být ohrožena povolením neomezeného přístupu ke sledování; zdůrazňuje, že důležitá je rovněž schopnost soudnictví provádět smysluplný a účinný následný dohled v oblasti žádostí o sledování z hlediska národní bezpečnosti, aby se zajistilo, že bude možné napadnout nepřiměřené používání špionážního softwaru vládami;
38. zdůrazňuje, že dopad nezákonného používání špionážního softwaru je mnohem výraznější v členských státech, kde jsou orgány, které by obvykle byly pověřeny vyšetřováním, zjednáváním nápravy pro dotčené osoby a zajišťování vyvozování odpovědnosti, kontrolovány státem, a kde nastala krize právního státu a je ohrožena nezávislost soudní moci, protože se na tyto vnitrostátní orgány nelze spolehnout; vyzývá proto Komisi, aby ve zprávě o právním státu zavedla zvláštní monitorování a doporučení pro jednotlivé země v oblasti protiprávního používání špionážního softwaru a posoudila míru reakce státních orgánů, aby byla pro dotčené osoby zajištěna náprava;

Transparentnost a přístup k informacím

39. vyjadřuje politování nad neustálými obtížemi, jimž čelí mnoho občanů, novinářů a poslanců v členských státech při získávání informací a přístupu k dokumentům; vyzdvihuje, že veřejné orgány příliš často záměrně maří přístup k informacím a dokumentům, jako například nepřiměřeným zdržováním rozhodnutí nebo poskytováním pouze zdánlivého přístupu tím, že informace zpřístupní jen částečně; konstatuje, že Komise dospěla k závěru, že několik členských států přijalo iniciativy k lepší regulaci přístupu k informacím, například Česko, Litva a Slovensko, a některé další členské státy, jako je Německo, Španělsko, Chorvatsko, Lucembursko a Maďarsko, pracují na zlepšení v této oblasti; konstatuje ovšem, že jisté členské státy stále neřeší obavy v plné míře, například Malta, Rakousko a Finsko; znovu vyzývá maltskou vládu, aby stáhla svá odvolání proti řadě rozhodnutí, kterými bylo vyhověno žádostem o přístup k informacím, jež podal zpravodajský server *The Shift News*;
40. vyzývá orgány EU, aby prokázaly příkladné chování, pokud jde o přístup k informacím a dokumentům; v této souvislosti bere na vědomí nedávnou zvláštní zprávu evropské veřejné ochránčyně práv týkající se času, který Evropská komise potřebuje k vyřízení žádostí o přístup veřejnosti k dokumentům, a to v návaznosti na její strategické šetření v této věci, v němž zjistila nesprávný úřední postup, neboť Komise vykazuje systémová a

významná zpoždění při vyřizování potvrzujících žádostí⁴⁵; vyzývá Komisi, aby tento opakující se problém jednou provždy vyřešila;

41. vybízí členské státy, aby regulovaly lobbování, a to například tím, že zavedou povinné vnitrostátní rejstříky transparentnosti pro všechny politiky, členy a úředníky vlád, orgánů a agentur; vybízí politiky, vládní úředníky a členy orgánů a agentur, aby zveřejňovali seznam všech svých setkání;

Hospodářský rozměr právního státu

42. požaduje posílení zásady právního státu na vnitřním trhu; zdůrazňuje, že spolehlivé a stabilní struktury právního státu jsou klíčovými pilíři investic a obchodu, které mají zásadní význam pro konkurenceschopnost, a tím i pro kapacitu systému sociálního zabezpečení a trhu práce v Evropské unii; vyjadřuje politování nad tím, že některá opatření členských států v této oblasti porušují právo Unie, jako jsou určitá protekcionistická opatření;
43. požaduje, aby se zintenzivnilo monitorování hospodářského rozměru právního státu; vyzývá Komisi, aby ve zprávě o právním státu v návaznosti na její rozšířenou oblast působnosti věnovala větší a zvláštní pozornost hospodářskému rozměru;
44. dále odsuzuje hlášené systematické netransparentní a nespravedlivé praktiky diskriminující podniky v Maďarsku v určitých odvětvích a využívání finančních prostředků EU k obohacení politických spojenců vlády, což je v rozporu s pravidly EU v oblasti hospodářské soutěže a zadávání veřejných zakázek; je hluboce znepokojen rostoucí koncentrací podniků v rukou oligarchů napojených na současnou vládu, kteří veřejně dali najevo svůj záměr nakupovat v klíčových odvětvích, jakož i praktikami zaměřenými na konkurenty těchto podniků;
45. připomíná, že v rámci uplatňování Smluv je v souladu s Listinou základních práv zakázána jakákoliv diskriminace na základě státní příslušnosti a že svoboda usazování, volný pohyb služeb a volný pohyb kapitálu jsou základem jednotného trhu; zdůrazňuje, že pravidla týkající se rovného zacházení zakazují nejen zjevnou diskriminaci na základě státní příslušnosti nebo v případě podniků na základě jejich sídla, ale i všechny skryté formy diskriminace; zdůrazňuje, že řádné provádění pravidel hospodářské soutěže a zadávání veřejných zakázek je rovněž v zájmu maďarských podniků;
46. vyzývá všechny členské státy, aby mezinárodnímu společenství prokázaly své odhodlání prosazovat právní stát a aby prováděly všechna přijatá omezující opatření EU přesně a důsledně a aby zabránily jejich obcházení; vyzývá Komisi, aby toto provádění pečlivě sledovala;

Prostor pro občanskou společnost

47. uznává klíčovou úlohu občanské společnosti a zdravého občanského prostoru pro prosazování a ochranu právního státu a opakuje svou výzvu, aby byla podmínkám

---

⁴⁵ Evropská veřejná ochránkyně práv, Zvláštní zpráva evropské veřejné ochránkyně práv v jejím strategickém šetření týkajícím se času, který Evropská komise potřebuje k vyřízení žádostí o přístup veřejnosti k dokumentům (OI/2/2022/OAM), 18. září 2023.

občanské společnosti v členských státech věnována samostatná kapitola; konstatuje, že Komise zjistila, že Malta, Irsko, Bulharsko, Litva a Německo oznámily nebo zahájily iniciativy ke zlepšení rámce pro občanskou společnost, a zjistila, že občanská společnost čelí zvláštním problémům na Kypru, v Řecku, Španělsku, Itálii a Francii a autoritářské a závažné systémové restriktce přetrvávají v Maďarsku a Polsku; vyzývá všechny členské státy, aby uznávaly organizace občanské společnosti jako významné zúčastněné strany v rámci demokratického života a vytvářely příznivé prostředí pro občanskou společnost;

48. vyzývá Komisi, aby prostřednictvím vyčleněných finančních prostředků dále investovala do budování kapacit organizací občanské společnosti s cílem monitorovat situaci v oblasti právního státu v členských státech, například prostřednictvím programu Občané, rovnost, práva a hodnoty, a podávat o ní zprávy a aby zajistila odpovídající ochranu organizací občanské společnosti zapojených do tohoto procesu; je znepokojen tím, že neobjektivní rozdělování finančních prostředků má v některých zemích dopad na organizace občanské společnosti, které působí v oblasti prosazování práv zranitelných skupin nebo jejichž agendu vlády obecně nepodporují; vybízí k důkladnému posouzení těchto otázek ve všech zemích, jichž se zpráva týká, a zdůrazňuje, že jsou zapotřebí doporučení pro jednotlivé země, která by se těmito otázkami zabývala; naléhavě vyzývá Komisi, aby zvažila přímé řízení fondů EU, a to s cílem zajistit, aby způsobilí příjemci, včetně organizací občanské společnosti, podniků a místních orgánů, obdrželi finanční prostředky EU, které jsou pro ně určeny;
49. vítá návrh směrnice o evropských přeshraničních sdruženích (COM(2023)0516) předložený Komisí a hodlá se jejím přijetím prioritně zabývat; dále naléhavě vyzývá Komisi, aby vypracovala strategii, která stanoví minimální normy ochrany organizací občanské společnosti ve všech členských státech s cílem podpořit regulační a politické prostředí bez hrozeb a útoků a poskytnout těmto organizacím udržitelný a nediskriminační přístup ke zdrojům a zároveň podpořit a podněcovat jejich zapojení do občanského dialogu a účast na tvorbě politik;
50. je hluboce znepokojen oznámenými plány slovenské vlády zavést právní předpisy, které by poškozovaly občanský prostor a mimo jiné omezovaly činnost nevládních organizací a stigmatizovaly organizace, které jsou příjemci finančních prostředků ze zahraničí;
51. lituje skutečnosti, že situace obránců lidských práv v EU se v posledních letech neustále zhoršuje; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly nezbytná opatření, která by obráncům lidských práv zajistila možnost pracovat bez překážek a nejistoty;

Legitimní použití síly ze strany policie v rámci právního státu a svoboda projevu a pokojného shromažďování

52. zdůrazňuje, že donucovací orgány hrají zásadní úlohu při ochraně právního státu, vytváření bezpečného prostředí pro občany a umožňování jim, aby mohli požívat základních práv; vyjadřuje politování nad tím, že podle zprávy Komise o právním státu z roku 2023 nemají donucovací orgány v mnoha členských státech, včetně Belgie, Kypru, Portugalska a Slovenska, dostatečné zdroje k tomu, aby mohly účinně plnit úkoly, jako je boj proti korupci; vyzývá členské státy, aby zajistily odpovídající financování, odbornou přípravu a lidské zdroje pro policii a další donucovací orgány;

53. vyzdvihuje, že k výsadě použití síly je třeba přistupovat s mimořádnou opatrností, a zdůrazňuje, že členské státy musejí zajistit, aby policie používala sílu pouze tehdy, je-li to nezbytně nutné a pouze v rozsahu nezbytném k dosažení legitimního cíle; připomíná, že je třeba, aby policie plnila své úkoly v souladu se zásadou nestrannosti a nediskriminace; vyzývá členské státy, aby důkladně prošetřily veškeré případy nadměrného použití síly nebo diskriminačního zacházení ze strany donucovacích orgánů a zajistily systémové záruky proti takovému zneužívání;
54. vyzývá členské státy, aby v této souvislosti zohlednily kodex policejní etiky Rady Evropy; domnívá se, že policisté by měli být vyškoleni k používání alternativních postupů pro udržování veřejného pořádku, které neohrožují životy demonstrantů a zadržovaných osob; vyzývá členské státy, aby zavedly celounijní pokyny pro transparentní, nezávislé a soudržné postupy výběru a testování zbraní používaných zástupci donucovacích orgánů, a to na základě norem, doporučení a hlavních zásad OSN; poznamenává, že v rámci tohoto posouzení by se mělo ještě před výběrem a zavedením těchto zbraní do praxe nejprve ověřit, zda jsou v souladu s mezinárodním právem a normami v oblasti lidských práv; vyzývá členské státy, aby sbíraly údaje o veškerých případech použití síly, aby bylo možné shromáždit důkazy o jejím používání, zneužívání, neočekávaných důsledcích, zraněních a případech úmrtí a jejich příčinách; je znepokojen používáním nepřiměřené síly donucovacími orgány v celé EU; zdůrazňuje, že francouzská policie je více ozbrojená než policejní sbory jinde v EU; je znepokojen skutečností, že donucovací orgány ve Francii rovněž provádějí svévolné zadržování demonstrantů, což představuje porušení práva na svobodu, neboť většina zadržovaných osob je propuštěna do několika hodin bez jakéhokoli obvinění;
55. je hluboce znepokojen skutečností, že v celé EU je i nadále hlášeno mnoho případů nepřiměřeného použití síly proti demonstrantům, včetně bití demonstrantů; konstatuje, že donucovací orgány v některých členských státech stále častěji používají ke kontrole nebo rozptýlení davu demonstrantů zbraně působící kinetickou energií střely, což v posledních letech vede ke značnému počtu vážně zraněných osob, a tudíž vyžaduje jasné pokyny pro jejich používání;
56. domnívá se, že svoboda projevu a shromažďování se v některých částech EU uplatňuje za znepokojivých podmínek; zdůrazňuje, že omezení práva na pokojné shromažďování nemůže ze zásady vyplývat z toho, jaké sdělení si účastníci protestů přejí zprostředkovat, neboť právo na pokojné shromažďování úzce souvisí s právem na svobodu projevu, s výjimkou shromáždění zaměřených na podněcování k násilí; trvá na tom, že zákony a postupy týkající se shromažďování by měly vždy dodržovat mezinárodní normy v oblasti lidských práv v oblasti svobody shromažďování a policejního dohledu na demonstracích, a to i pokud jde o poskytování zevrubné odborné přípravy v oblasti lidských práv pro policisty; vyzývá členské státy, aby nepřijímaly zákony nebo postupy, které preventivně omezují právo na pokojná shromáždění nebo které by protestující kriminalizovaly předem, bez soudního rozhodnutí;
57. vyjadřuje hluboké znepokojení nad mnoha případy nadměrného použití síly policejními službami proti menšinovým skupinám, jako jsou Romové, v různých členských státech; vyzývá orgány členských států, aby všechny tyto případy plně a nezávisle vyšetřily; je hluboce znepokojen skutečností, že v Řecku byli za tři roky zabití tři mladí Romové, i tím, že tyto činy nebyly důkladně vyšetřeny;

Rovnost, nediskriminace a pluralismus

58. konstatuje, že zhoršování situace v oblasti demokracie a právního státu a omezování práv menšin jdou často ruku v ruce, a znovu podtrhuje, že v budoucích zprávách je zapotřebí komplexní přístup k monitorování demokracie, právního státu a základních práv; vyjadřuje politování nad tím, že v oblasti ochrany menšin nebylo napříč EU dosaženo pokroku; odsuzuje nenávistné výroky, a to i ze strany vládních nebo politických představitelů, proti menšinovým skupinám;
59. zdůrazňuje, že je nezbytné bojovat proti všem druhům diskriminace, nenávistných verbálních projevů a trestných činů zaměřených konkrétně na menšinové skupiny a příslušníky národnostních, etnických, jazykových a náboženských menšin; vyzývá Komisi, aby do další zprávy zahrnula nový zvláštní pilíř týkající se této oblasti a mapující všechny formy xenofobie, rasismu, antisemitismu, islamofobie, nesnášenlivosti vůči Romům, nesnášenlivosti vůči LGBTIQ osobám, nenávistných verbálních projevů a diskriminace ve všech členských státech;
60. je zděšen nárůstem antisemitismu v poslední době, včetně násilných činů, zastrašování a vystavování nenávistných symbolů na veřejných místech;
61. je rovněž zděšen mírou islamofobie v EU, včetně ocerňujících kampaní a dezinformací;
62. vyjadřuje zklamání nad pomalým postupem Komise, pokud jde o řešení nedodržování právních předpisů a judikatury v oblasti základních práv ze strany členských států; naléhavě vyzývá Komisi, aby jakožto strážkyně Smluv plnila svou povinnost vymáhat právní předpisy EU v oblasti lidských práv a nespolehala se pouze na to, že uplatňování právních předpisů EU budou zajišťovat sami občané podáváním případů k soudům; doporučuje zejména Komisi, aby v případech nedodržování předpisů využívala opatření pro řešení neprovedení rozsudků Soudního dvora Evropské unie podle čl. 260 odst. 2 SFEU a nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu;
63. vyzývá členské státy EU, aby učinily z ochrany práv LGBTIQ+ osob skutečnou a průřezovou prioritu napříč všemi oblastmi politiky; vyzývá Komisi, aby využila všech dostupných prostředků k zajištění dodržování práv LGBTIQ+ osob v celé EU, včetně použití řízení o nesplnění povinnosti proti členským státům; vyzývá členské státy, aby zohlednily dvanáct doporučení Řídícího výboru Rady Evropy pro boj proti diskriminaci, pro rozmanitost a inkluzi, jež mají za cíl vymýtit trestné činy z nenávisti vůči LGBTIQ+ osobám, jakož i doporučení Evropské komise proti rasismu a nesnášenlivosti⁴⁶; bere na vědomí nedávný rumunský návrh zákona, jehož cílem je vyhovět rozsudku Soudního dvora Evropské unie ve věci *Coman*⁴⁷ z roku 2018, jakož i kritiku, že tento návrh zákona provádí dotčený rozsudek pouze velmi úzce a že nezaručuje rovná práva pro stejnopohlavní páry⁴⁸; vyzývá všechny ostatní členské státy, jejichž právní předpisy

⁴⁶ Rada Evropy, Řídící výbor pro boj proti diskriminaci, pro rozmanitost a inkluzi, „Tematický přezkum provádění doporučení CM/Rec(2010)5“, 14. září 2023; Rada Evropy, Evropská komise proti rasismu a nesnášenlivosti, „Všeobecné politické doporučení Evropské komise proti rasismu a nesnášenlivosti č. 17 o předcházení a potírání nesnášenlivosti a diskriminace vůči LGBTI osobám“, 28. září 2023.

⁴⁷ Rozsudek Soudního dvora ze dne 5. června 2018, žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 267 SFEU od Curtea Constituțională (Ústavní soud, Rumunsko), ECLI:EU:C:2018:385.

⁴⁸ Euractiv, Romanian LGBTQ+ community wants equal rights, not special conditions (Rumunská LGBTQ+ komunita chce stejná práva, nikoli zvláštní podmínky), 22. září 2023.

neuznávají registrované partnerství, jako je Bulharsko, Litva, Polsko, Rumunsko a Slovensko, aby se zasadily o zakotvení tohoto práva v právních předpisech;

64. vyjadřuje hlukové politování nad tím, že v několika členských státech stále není možné právně uznat změnu pohlaví; vyjadřuje politování nad scházejícím úsilím a ochotou bulharské vlády předložit věrohodný plán opatření k provedení rozsudku vyneseného dne 9. července 2020 Evropským soudem pro lidská práva ve věci *Y. T. v. Bulharsko*; dále připomíná, že Bulharsko dosud neprovedlo rozsudek SDEU v případě „malé Sary“ (C-490/20);
65. vyzývá k začlenění sexuální orientace, genderové identity, vyjádření pohlavní identity a pohlavních znaků do antidiskriminačního právního rámce EU, a to na základě širokého výkladu sexuální orientace a pohlaví a zásady rovnosti žen a mužů stanovené ve Smlouvách; konstatuje, že to zajistí právní jistotu a komplexnost ochrany všech občanů naší Unie a že tento výklad již schválili spolunormotvůrci v návrhu směrnice o normách pro orgány pro rovné zacházení v oblasti rovného zacházení se ženami a muži a rovných příležitostí pro ženy a muže v otázkách zaměstnání a povolání (COM(2022)0688);
66. vyzývá k evropskému zákazu „konverzních praktik“; vyzývá k zákazu mrzačení pohlavních orgánů, které poškozuje i intersexuální osoby (mrzačení pohlavních orgánů intersexuálních osob); vyzývá k zákazu nucených potratů a nucených sterilizací, které představují formu genderově podmíněného násilí a poškozují zejména osoby se zdravotním postižením; zdůrazňuje, že je důležité respektovat sebeurčení a samostatnost a podporovat fyzické a duševní zdraví osob LGBTIQ+; zdůrazňuje, že jeho postoj k návrhu směrnice o boji proti násilí páchanému na ženách a domácímu násilí (COM(2022)0105) obsahuje zahrnutí mrzačení ženských pohlavních orgánů, mrzačení pohlavních orgánů intersexuálních osob a nucené sterilizace mezi tzv. eurozločiny;
67. znovu potvrzuje, že práva žen jsou lidskými právy a že nic nemůže ospravedlnit zhoršování situace v oblasti práv žen a jejich autonomie; odsuzuje zejména útoky na sexuální a reprodukční zdraví a práva žen a dívek, které se odehrávají v několika členských státech; je přesvědčen, že právo na bezpečný a zákonný potrat by mělo být zakotveno v Listině základních práv;
68. zdůrazňuje, že genderově podmíněné násilí na internetu i mimo něj je mimořádně závažným trestným činem a rozšířeným porušováním základních práv a svobod v Unii, které je třeba řešit účinněji a odhodlaněji na společném základě; poukazuje na to, že tento druh násilí je výsledkem společenské a systémové strukturální genderové nerovnosti, která má přeshraniční rozměr; upozorňuje zejména na rostoucí vliv hnutí bojujících proti rovnosti žen a mužů, proti osobám LGBTIQ+ a proti právům žen, která jsou dobře zorganizována a mají přeshraniční povahu; domnívá se navíc, že přeshraniční rozměr genderově podmíněného kybernetického násilí a značný individuální, hospodářský a společenský dopad genderově podmíněného násilí ve všech členských státech znovu potvrzují potřebu bojovat proti tomuto násilí ve více směrech na společném unijním základě;
69. zdůrazňuje, že neschopnost bojovat proti násilí páchanému na ženách a dívkách a dalším formám genderově podmíněného násilí na společném základě vyplývá rovněž z nezavedení minimálních pravidel pro definici trestných činů a sankcí; konstatuje, že to

zahrnuje společnou definici genderově podmíněného násilí, minimální pravidla týkající se klíčových problémů v oblasti prevence, nedostatečného nahlašování příslušných případů, ochrany obětí, jejich podpory a odškodnění a dále stíhání pachatelů; zdůrazňuje, že se postup členských států a jejich angažovanost v oblasti prevence genderově podmíněného násilí a boje proti němu významně liší, a proto by k prosazování práva v rámci přeshraničních operací přispěl i postup, který by měl společný základ;

70. je přesvědčen, že ačkoli vnitrostátní volební zákony nespádají do pravomoci Unie, všechny volené orgány v Evropské unii by měly zastupovat různorodost názorů voličů; vyjadřuje hluboké znepokojení nad některými volebními systémy v Unii, které narušují pluralitu například tím, že zavádějí vysoké volební práhy, které je nutné ke zvolení překročit; vybízí k vnitrostátním volebním reformám v případech, kdy velká část obyvatelstva zůstává nezastoupena;
71. vyjadřuje hluboké politování nad velkým počtem úmrtí uprchlíků a migrantů na moři, kteří se často stávají obětí obchodování s lidmi a musí čelit nelidskému a ponižujícímu zacházení, při němž není nijak zohledňována jejich bezpečnost ani základní práva; připomíná členským státům, že mezinárodní námořní právo jim ukládá povinnost pomáhat osobám v tísní, a vyzývá ke zřízení komplexní unijní pátrací a záchranné mise, na níž se budou podílet příslušné orgány členských států a agentura Frontex; bere na vědomí činnost agentury Frontex a úředníka pro otázky základních práv, jakož i Agentury EU pro otázky azylu; vyzdvihuje, že je zapotřebí zavést účinný unijní azylový systém, který bude dodržovat lidská práva; bere na vědomí pokrok, jehož bylo dosaženo na poli nového paktu o migraci a azylu, jenž umožní, aby byl pakt přijat před skončením tohoto volebního období Parlamentu;

Průřezová zjištění o stavu demokracie, právního státu a základních práv v celé EU

72. ve světle výše uvedených skutečností vyjadřuje své hluboké znepokojení nad tím, že v celé EU dochází k oslabování demokracie, právního státu a základních práv; zdůrazňuje, že ačkoli situace představená Komisí ve zprávě o právním státu odkrývá znepokojivý vývoj v mnoha oblastech, situace vypadá ještě znepokojivěji, zohledníme-li další nezávislé zprávy a zdroje; zdůrazňuje, že přestože jsou některé členské státy vzorným příkladem, pokud jde o ochranu a podporu těchto hodnot, oslabování těchto hodnot v jiných členských státech ohrožuje a narušuje orgány EU a situaci v EU jako celku;
73. zdůrazňuje, že tento stav není pouze abstraktním obrazem, ale má dopad na každodenní život občanů a podniků EU, poněvadž se dostávají do kontaktu například s neefektivně pracujícími a předpojatými soudy, přebujelou korupcí a nemají přístup k nezávislým a kvalitním novinářům; zdůrazňuje, že to podkopává důvěru v náš demokratický systém založený na právním státu; domnívá se, že nový důraz na dodržování hodnot EU ve všech členských státech je zásadní, aby se zabránilo rozpadu našich společností a Unie; vyzývá Komisi, Radu a Evropskou radu, aby plně uznaly, že demokracie, právní stát a základní práva nejsou jen záležitostmi členských států, ale záležitostmi, které se bezprostředně dotýkají Evropské unie a jejích orgánů;

74. vyzývá členské státy, aby plně dodržovaly hodnoty, na nichž je Unie založena, jak je zakotveno v článku 2 SEU; v této souvislosti vyzývá členské státy, aby respektovaly legalitu a právní jistotu, zabránily zneužívání pravomocí a zajistily rovnost před zákonem a nediskriminaci, přístup ke spravedlnosti, dělbu moci, nezávislost soudnictví a ochranu lidských práv, neboť se jedná o klíčové zásady pro řádné fungování mechanismů systému brzd a protivah, které musí mít každá zdravá demokracie; vyzývá Komisi, aby nezávisle posoudila, zda jsou tyto zásady dodržovány ve všech členských státech;

Prosazování práva EU

75. konstatuje, že řádné prosazování veškerých právních předpisů EU je základní podmínkou pro unii založenou na právním státu; odsuzuje někdy otevřené a bezostyšné nedodržování právních předpisů EU v několika oblastech, jako je právo na účinnou soudní ochranu, protikorupční zákony, azylová politika, uplatňování sankcí a právo v oblasti lidských práv, ze strany několika členských států; vyzdvihuje, že proto hrozí, že se z EU stane prostor, kde se některé členské státy cítí rovnocennější než ostatní a unijní práva a svobody občanů nejsou chráněny rovnoměrně;
76. připomíná Komisi, že je v první řadě a především strážkyní Smluv; zdůrazňuje, že vydání zprávy není dostačující k posílení naší unie založené na právním státu, ale tato zpráva by měla vést ke konkrétním donucovacím opatřením, zejména pokud nejsou plně dodržována doporučení;
77. vyjadřuje hluboké politování nad tím, že Komise nepřijímá důraznější opatření k prosazování práva EU; vyzývá proto Komisi, aby zvýšila počet nových řízení o nesplnění povinnosti a aby stávající řízení o nesplnění povinnosti prosazovala s větší směrlostí a naléhavostí; vyzývá Komisi, aby systematicky využívala zrychlená řízení a žádosti o předběžná opatření před SDEU; vyzývá Komisi, aby nepoužívala „dialog“ s členskými státy ani „pilotní“ řízení jako otevřené prostředky k zamezení zahájení skutečného řízení o nesplnění povinnosti; vyzývá Komisi, aby přehodnotila svou politiku nastíněnou ve svém sdělení z roku 2022 o prosazování práva EU – která nemá oporu ve Smlouvách – nepoužívat žaloby pro nesplnění povinnosti v „jednotlivých případech“, neboť tato praxe má za následek závažné odírání práv občanů v celé EU, zejména tam, kde místní vlády odmítají dodržovat právní předpisy EU nebo rozsudky SDEU, jelikož povětšinou tyto případy nejsou jednotlivé, ale souvisejí se strategickými a základními problémy;
78. konstatuje přetrvávající problém neúplného provádění rozsudků ESLP a bere na vědomí rozhodnutí Výboru ministrů Rady Evropy; vítá zahrnutí systémových ukazatelů týkajících se provádění zásadních rozsudků ESLP do zprávy o právním státu od jejího vydání z roku 2022; vyzývá však Komisi, aby vytvořila srovnávací přehled ukazatelů věnovaný monitorování provádění úplně všech rozsudků SDEU a ESLP, které souvisí s demokracií, právním státem a základními právy, a aby ho plně začlenila do výroční zprávy o právním státu; vyzývá členské státy, aby bezodkladně provedly dosud nezavedené rozsudky, a vyzývá Komisi, aby posoudila důsledky pro dodržování právních předpisů EU a v případě potřeby podala žaloby pro nesplnění povinnosti;

Zpráva o právním státu coby nástroj

79. vítá zprávu o právním státu jako klíčový kámen souboru nástrojů EU na podporu právního státu a chválí Komisi za to, že předložila dobře napsanou zprávu založenou na důkladném výzkumu; připomíná, že výroční zpráva o právním státu byla zavedena v reakci na usnesení Parlamentu přijaté v roce 2016 na základě legislativní zprávy z vlastního podnětu⁴⁹;
80. uznává, že zpráva o právním státu se stala měřítkem práce orgánů EU v oblasti otázek právního státu v EU i v konkrétních členských státech; bere na vědomí soustavný závazek Komise v průběhu let zvyšovat relevantnost zprávy, například tím, že do předchozího vydání zahrnula doporučení pro jednotlivé země a v této zprávě posoudí jejich plnění;
81. uznává, že zpráva Komise o právním státu se od zahájení svého vydávání v roce 2020 stala komplexnější; vyjadřuje ovšem politování nad tím, že dosud nebyly zavedeny zásadní prvky z usnesení Parlamentu z roku 2016 a že se Komise v plném rozsahu nezabývala doporučeními Parlamentu obsaženými v jeho předchozích usneseních; vyzývá Komisi, aby v tomto směru učinila nezbytné kroky; vyjadřuje politování zejména nad tím, že vydání zprávy z roku 2023 nebylo výrazně rozšířeno přidáním nového komplexního pilíře; vyzývá k tomu, aby byly do výroční zprávy zahrnuty chybějící důležité prvky ze seznamu kritérií právního státu Benátské komise z roku 2016, jako je předcházení zneužívání pravomocí, rovnost před zákonem a nediskriminace; opakuje svůj postoj, že zpráva by měla pokrývat celý rozsah hodnot z článku 2 SEU, jelikož je nelze chápat odděleně; vyzývá Komisi, aby příští rok rozsah zprávy rozšířila;
82. je znepokojen tím, že Komise kvůli své snaze být věcná a nestranná někdy nakonec při určování problémů v oblasti právního státu v členských státech vystupuje až příliš diplomaticky a nepřesně; vyjadřuje politování nad tím, že eufemistický jazyk a uměle stejný počet závěrů a doporučení pro každý členský stát zakrývají skutečné rozdíly mezi členskými státy; opakuje doporučení rozlišovat mezi systémovými a individuálními porušeními, aby se zabránilo riziku zlehčování nejzávažnějších porušení zásad právního státu; vyzývá Komisi, aby objasnila, že v případech dlouhodobého systematického, záměrného a závažného porušování hodnot uvedených v článku 2 SEU by dotčené členské státy mohly přestat splňovat všechna kritéria definující demokracii; domnívá se, že hodnocení plnění doporučení by mělo být přesnější a kvalitativnější a nemělo by se opírat pouze o změny právních předpisů, ale rovněž o skutečné a nezávislé důkazy o jejich provádění v praxi; znovu opakuje, že je třeba stanovit harmonogram, cíle a konkrétní opatření pro provádění doporučení a podrobně popsat možné důsledky v případě jejich nedodržení; poznamenává, že místy výrazné rozdíly mezi shrnutími kapitol věnovaných jednotlivým zemím a jejich podrobným obsahem naznačují redakční zásahy;
83. znovu připomíná, že mnoho z těchto problémů by bylo možné překonat zahrnutím nezávislé skupiny odborníků do přípravy zprávy, neboť by byli méně svázáni diplomatickými ohledy; vyzývá Komisi, aby přehodnotila svůj postoj k tomuto aspektu a prozkoumala všechny možnosti zapojení nezávislých odborníků do budoucích vydání zprávy o právním státu; opakuje svou výzvu Komisi, aby vyzvala agenturu FRA

---

⁴⁹ Úř. věst. C 215, 19.6.2018, s. 162.

k poskytování metodického poradenství a k provedení srovnávacího výzkumu, aby bylo možné doplnit podrobnosti v klíčových oblastech výroční zprávy, a to vzhledem k neoddělitelným vazbám mezi základními právy a právním státem;

84. oceňuje úsilí Komise provést širokou škálu konzultací a shromáždit různé příspěvky v každém členském státě, a to i od vnitrostátních orgánů a organizací občanské společnosti; vyzývá Komisi, aby v tomto ohledu vyvíjela ještě větší úsilí a aby v co největší míře prováděla návštěvy na místě, a nikoli virtuální návštěvy v členských státech, neboť by tak mohla získat úplnější představu o místní situaci lépe zasazenou do kontextu; připomíná zejména význam konzultací s odborníky v oboru práva, například prostřednictvím advokátních komor a sdružení soudců;
85. uznává úlohu notářů v mnoha členských státech, kteří funkčně vykonávají soudní úkoly; domnívá se, že příspěvek notářů k normám právního státu je třeba řešit v příslušných kapitolách věnovaných jednotlivým zemím v následných vydáních zprávy o právním státu;
86. vítá rozhodnutí Komise rozšířit zeměpisnou působnost budoucích zpráv o právním státu tak, aby zahrnovaly kandidátské země, v souladu s předchozími výzvami Parlamentu, aby tak učinila⁵⁰;
87. domnívá se, že neustále a ambiciózně rozšiřovat oblast působnosti, nezaujatost a důsledky zprávy z hlediska vymáhání je nejlepším způsobem, jak zajistit její trvalou relevantnost a dopad;
88. naléhá na Komisi, aby více investovala do zvyšování informovanosti o hodnotách Unie a použitelných nástrojích, včetně výročních zpráv, zejména v zemích, o něž v tomto ohledu panují vážné obavy;
89. potvrzuje, že výroční zpráva o právním státu není cílem sama o sobě, neboť pouhé monitorování situace nestačí, ale mělo by u zjištěných nedostatků vést ke konkrétním donucovacím opatřením; vyzývá proto Komisi, aby zajistila, že tato zpráva o právním státu bude skutečně nedílnou součástí celého procesu v rámci mechanismu právního státu jako celku, a aby zajistila plné využití úplného souboru nástrojů v oblasti právního státu, který má k dispozici, včetně článku 7 SEU, v případech, kdy zpráva o právním státu v některých členských státech každoročně konstatuje soustavné porušování zásad právního státu;

Interinstitucionální spolupráce a postupy v oblasti právního státu

90. bere na vědomí hodnocení dialogu Rady o právním státě, které provádí Rada, a její stanovisko, že v této souvislosti zvaží možnou další interinstitucionální spolupráci; vyzývá Radu, aby svůj dialog o právním státě učinila inkluzivnějším tím, že na jeho zasedání pozve další orgány a zúčastněné strany, zejména orgány Rady Evropy, jako je Benátská komise, komisař pro lidská práva, jakož i zástupce Evropského parlamentu;

---

⁵⁰ Úř. věst. C 341, 27.9.2023, s. 2.

91. vyjadřuje politování nad tím, že Komise a Rada doposud odmítají nabídku Parlamentu uzavřít interinstitucionální dohodu týkající se demokracie, právního státu a základních práv; znovu potvrzuje svoji ochotu zahájit jednání o této dohodě;
92. vyzývá ostatní orgány, aby mezitím alespoň prozkoumaly možnost další spolupráce v rámci navrhovaného interinstitucionálního pilotního projektu zaměřeného na demokracii, právní stát a základní práva, což by pomohlo budovat mezi orgány praktickým způsobem důvěru, zejména sdílením postupů monitorování, dialogu a setkávání;
93. žádá své předsednictvo, aby s ohledem na neochotu Komise a Rady uspořádalo zadávací řízení s cílem vytvořit dočasný panel nezávislých odborníků pod záštitou Parlamentu, a to v souladu se závazkem přijatým v předchozích usneseních, aby mohl Parlamentu radit ohledně dodržování hodnot zakotvených v článku 2 SEU v jednotlivých členských státech, a na tomto příkladu ukázat, jak by mohl takový panel v praxi fungovat;
94. odsuzuje, že v probíhajícím postupu podle čl. 7 odst. 1 SEU nedošlo k absolutně žádnému pokroku; naléhavě vyzývá Radu, aby se zabývala veškerým novým vývojem, který má dopad na právní stát, demokracii a základní práva; znovu opakuje svou výzvu, aby se Rada zabývala doporučeními v rámci tohoto postupu, a zdůrazňuje, že jakékoli další odkládání takového jednání by znamenalo porušení zásady právního státu ze strany samotné Radou; trvá na tom, aby byla respektována úloha a pravomoci Parlamentu;
95. vyzývá Komisi, aby začlenila podmínky v oblasti demokracie, právního státu a základních práv do všech rozpočtových nástrojů a postupů, přísně je monitorovala a zachovávala je; znovu dává najevo své znepokojení nad rozhodnutím Komise potvrzujícím, že horizontální základní podmínka v oblasti nezávislosti soudnictví podle Listiny byla splněna, což umožňuje maďarským orgánům předkládat žádosti o úhradu výdajů ve výši až 10,2 miliardy EUR, přestože i po nedávných reformách Maďarsko nesplňuje normy nezávislosti soudnictví stanovené v Listině; vyzývá Komisi a Radu, aby v případě potřeby dále a bezodkladně uplatňovaly nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu a aby nerušily opatření přijatá v případě Maďarska, dokud nebudou účinně splněny všechny podmínky a milníky; vyzývá Komisi, aby důsledně ověřovala, zda jsou plněny milníky v oblasti právního státu v jednotlivých plánech pro oživení a odolnost členských států, které slouží jako podmínka pro vyplácení finančních prostředků, když členské státy předloží žádost o platbu; vyzývá Komisi, aby hlavní odpovědnost za uplatňování těchto podmínek svěřila komisařům odpovědným za právní stát;
-
- ◦
96. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, vládám členských států a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Hodnoty, na nichž je naše Unie založena – demokracie, právní stát a základní práva –, nelze považovat za samozřejmost. Jsou základní podmínkou, na níž závisí naše svoboda, bezpečnost a prosperita. Proto si zasluhují, abychom je dennodenně bránili.

Je zjevné, že tyto hodnoty se v naší Unii ocitají pod stále větším tlakem. V některých státech se již občané nemohou spoléhat na nezávislé soudnictví, svobodné a spravedlivé volby a ochranu svých práv. A vlády některých dalších členských států jsou na podobné cestě, pomalu, ale jistě podřívají institucionální systém brzd a protivah. První, kdo tímto zhoršováním stavu utrpí, jsou vždy nezávislí novináři a menšiny.

Reakce musí vycházet z nezávislého a komplexního monitorování situace. V návaznosti na návrh Parlamentu z roku 2016, že by měl být zaveden „Pakt EU o demokracii, právním státu a základních právech“, Komise začala v roce 2020 vydávat výroční zprávu o právním státu. Parlament tuto monitorovací činnost Komise vítá. Nicméně rovněž shledává, že Komise nevykresluje situaci v plném rozsahu a bez příkras. Nezávislé nevládní organizace, akademičtí pracovníci, kontrolní orgány a novináři často situaci v terénu popisují odlišně od příliš diplomatických výrazů, jež používá Komise.

Tato zpráva Evropského parlamentu si klade za cíl pokrýt široké spektrum problémů a nevyhýbá se ani zmínce o konkrétních situacích a členských státech. To může být někdy nepříjemné, je to však nutné, máme-li se k problémům postavit čelem. Je to také nezbytné, máme-li vést smysluplný dialog s ostatními orgány EU a vládami a parlamenty členských států. Vzájemně se od sebe můžeme poučit. EU je naštěstí stále místem, kde mnoha občanům a orgánům záleží na demokracii, právním státu a základních právech. Musíme spolu hovořit otevřeně a vymanit se z našich institucionálních zákopů.

Dalším krokem poté musí být vymáhání. Zjištění obsažená v této zprávě nesmí zůstat bez odezvy. Co se jejich nástrojů týče, měly by být na stole všechny možnosti – řízení o nesplnění povinnosti, uplatňování podmíněnosti i postupy podle článku 7 Smlouvy o EU. Uplatňování práva EU naneštěstí nikdy nebylo tak bezzubé a nutně vyžaduje výrazné posílení. Tato zpráva vyzývá Komisi, aby přitvrdila a naplno se ujala své úlohy strážkyně Smluv. Bez toho se ocitneme v prostoru nezákonnosti, kde se někteří budou cítit rovnocennější než ostatní. A to by bylo pomyslným posledním vydechnutím naší Unie založené na právním státu.

**PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY,
OD NICHŽ ZPRAVODAJKA OBDRŽELA PODNĚTY**

Zpravodajka prohlašuje na svou výhradní odpovědnost, že neobdržela žádný podnět od subjektu nebo osoby, který musí být uveden v této příloze v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu.

29.11.2023

STANOVISKO VÝBORU PRO PRÁVNÍ ZÁLEŽITOSTI

pro Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

ke zprávě Komise o právním státu za rok 2023
(2023/2113(INI))

Zpravodaj(*): Adrián Vázquez Lázara

(*) Přidružený výbor – článek 57 jednacího řádu

NÁVRHY

Výbor pro právní záležitosti vyzývá Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil tyto návrhy:

Obecně

1. připomíná, že právní struktura Unie vychází ze základního předpokladu, že každý členský stát sdílí se všemi ostatními členskými státy řadu společných hodnot, na nichž je EU založena, jak je uvedeno v článku 2 Smlouvy o Evropské unii¹; připomíná dále, že právní stát, jak je zakotven v primárním právu EU a dále vymezen v judikatuře Soudního dvora Evropské unie, je spojen s demokracií a se základními právy; připomíná, že právní stát a mezinárodní řád založený na pravidlech jsou klíčové v boji proti šíření autoritářských režimů a porušování mezinárodního práva a pomáhají upevňovat demokratické struktury a chránit lidská práva; zdůrazňuje, že jakékoli zhoršování situace v oblasti právního státu, který je založen na dělbě a rovnováze moci, v kterémkoli členském státě zásadním způsobem ovlivňuje společný prostor svobody, bezpečnosti a práva, jakož i vzájemnou důvěru a vzájemné uznávání, které jsou hlavními zásadami právních předpisů EU v této oblasti²;
2. vítá čtvrtou zprávu Komise o právním státu (dále jen „zpráva“) a domnívá se, že pravidelný přezkum fungování právního státu je důležitým nástrojem kontroly; zdůrazňuje v této souvislosti, že je důležité, aby Komise při provádění svého hodnocení používala jasná a objektivní kritéria, aby se předešlo stížnostem členských států na nerovné zacházení nebo používání pouze vybraných údajů; vítá v tomto ohledu přístup Komise založený na shromažďování příspěvků členských států s cílem posílit společný dialog; vítá novou klasifikaci, kterou Komise přijala pro účely hodnocení pokroku v souvislosti s dříve vydanými doporučeními a která zahrnuje čtyři kategorie: a) žádný pokrok, b) určitý pokrok, c) značný pokrok a d) plně provedeno; s ohledem na problémy

¹ Viz posudek 2/2013 Soudního dvora Evropské unie (pléna) ze dne 18. prosince 2014, ECLI:EU:C:2014:2454, bod 168.

² Tamtéž, bod 191.

spojené se shromažďováním statistických údajů členskými státy vyzdvihuje užitečnost nástrojů Rady Evropy, jako jsou zprávy Evropské komise pro efektivitu justice Rady Evropy (CEPEJ)³, s cílem dosáhnout co největší provázanosti mezi různými vstupními údaji;

Spravedlnost

3. uznává význam, který zprávy o právním státu přikládají justičním systémům, zejména pokud jde o legalitu, nezávislost a nestrannost soudců a jmenování soudců, jejich povýšení a odvolání, jakož i soudních rozhodnutí; konstatuje, že na úrovni EU neexistuje společný systém pro jmenování soudců; připomíná nicméně, že všechny členské státy musí dodržovat minimální pravidla Rady Evropy⁴ a Soudního dvora Evropské unie⁵; zdůrazňuje v této souvislosti význam nezávislých rad pro justici, jejichž členy musí být v podstatné většině soudci, kteří byli zvoleni svými kolegy, a které mají značnou autoritu, pokud jde o výběr, povyšování a disciplinární řízení týkající se soudců; vyjadřuje hluboké politování nad skutečností, že ne všechny členské státy splnily své povinnosti v tomto ohledu; vyjadřuje politování nad ničivým dopadem, který má tato skutečnost na nezávislost a integritu soudních systémů těchto států;
4. konstatuje, že téměř dvě třetiny doporučení vydaných v roce 2022 v souvislosti s důležitými reformami byly do určité míry provedeny; je však znepokojen skutečností, že řada problémů, které byly identifikovány v předchozích zprávách o právním státu, zůstává nevyřešena; naléhavě vyzývá Komisi, aby vytrvala ve svém důkladném monitorování právních rámců členských států s cílem posoudit jejich soulad s výše uvedenými doporučeními, a dále vyzývá Komisi, aby více naléhala na provádění těchto kritických reforem v případech, kdy systémy členských států nespĺňují předepsaná pravidla; vyzývá Komisi, aby podnikla další kroky k tomu, aby byla doporučení Parlamentu obsažená v jeho předchozích usneseních zohledněna v plném rozsahu;
5. vítá trvalou podporu poskytovanou příslušným zúčastněným stranám prostřednictvím specializovaných programů, jako je program Občané, rovnost, práva a hodnoty; vítá financování prostřednictvím programu Spravedlnost, které má podpořit justiční spolupráci v občanských a trestních věcech a přispět k dalšímu rozvoji evropské justice, což zahrnuje posílení demokracie, právního státu a základních práv;
6. naléhá na Komisi, aby více investovala do zvyšování informovanosti o hodnotách Unie a použitelných nástrojích, včetně výročních zpráv, zejména v zemích, o něž v tomto ohledu panují vážné obavy;
7. uznává, že poslední zpráva zaznamenává určitý stupeň pokroku v souvislosti s nezávislostí soudnictví v celé řadě různých členských států; vítá v tomto ohledu

---

³ Hodnotící cykly CEPEJ.

⁴ Publikace typu „Briefing“ – „Council of Europe standards on judicial independence“, Evropský parlament, generální ředitelství pro parlamentní výzkumné služby, 25. května 2021.

⁵ Např. rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 27. února 2018 ve věci C-64/16, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses v. Tribunal de Contas*, ECLI:EU:C:2018:117, nebo rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 19. listopadu 2019, *A. K. v. Krajowa Rada Sądownictwa*, spojené věci C-585/18, C-624/18 a C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982. Viz rovněž publikace typu „Briefing“ – „European Court of Justice case law on judicial independence“, Evropský parlament, generální ředitelství pro parlamentní výzkumné služby, 19. července 2021.

skutečnost, že v případě potřeby je pozastaveno poskytování prostředků EU v rámci mechanismu podmíněnosti⁶, jak potvrdil Soudní dvůr EU⁷, nebo v rámci Nástroje pro oživení a odolnost⁸; zdůrazňuje nicméně, že v několika členských státech představuje nedodržování nezávislosti soudnictví problém, např. probíhající disciplinární řízení proti soudcům kvůli obsahu jejich rozhodnutí, problémy týkající se složení rad pro justici a složení nejvyšších vnitrostátních soudů s ohledem na zásadu soudu zřízeného zákonem atd.;

8. připomíná, že účinný a spravedlivý soudní systém zajišťující přístup ke spravedlnosti pro všechny vyžaduje odpovídající rozpočet a finanční prostředky určené soudním orgánům; považuje za politováníhodné, že zpráva v tomto ohledu stále odhaluje závažné nedostatky, které – zdá se – znesnadňují řešení případů korupce na vysoké úrovni; zdůrazňuje nicméně, že dostatečná právní pomoc a dostatečné opravné prostředky musí být dostupné také občanům; vyzývá v této souvislosti Komisi, aby do příští zprávy o právním státu zahrнула hodnocení uplatňování *acquis* EU v oblasti právní pomoci ve věcech občanských a trestních, jako je směrnice Rady 2003/8/ES ze dne 27. ledna 2003 o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech⁹, jelikož judikatura Soudního dvora ukazuje, že přetrvávají otázky ohledně výkladu této směrnice;
9. připomíná rovněž, že státní zastupitelství, bez ohledu na jejich pozici ve vnitrostátním systému rozdělení pravomocí mezi tři složky státní moci, musí být nezávislá na nepřiměřeném politickém tlaku; uznává, že v některých členských státech byl zaznamenán určitý pokrok; vyjadřuje však politování nad skutečností, že stále existují systémy, v nichž může vláda v určitých případech přijímat závazná rozhodnutí týkající se státních zástupců, v nichž je funkční období vázáno na politickou situaci nebo v nichž je funkce ministra provázána s funkcí nejvyššího státního zástupce, což umožňuje nepřiměřené politické ovlivňování a ztěžuje vzájemné uznávání¹⁰;
10. zdůrazňuje zejména, že problematika „otáčivých dveří“ se netýká pouze situací, kdy bývalí ministři poté, co vykonávali veřejnou funkci, přecházejí do soukromého sektoru, ale vztahuje se rovněž na případy, kdy jednotlivci mohou obsadit významné pozice v soudnictví nebo na státních zastupitelstvích bezprostředně poté, co vykonávali funkci ministra nebo byli členy politické strany;
11. vyzývá Komisi, aby tyto případy řádně zohlednila ve svých nadcházejících zprávách o právním státu v Evropské unii; naléhá na Komisi, aby důrazně vyzvala členské státy, aby se zdržely takových praktik, zejména zavedením právních ustanovení, která by proaktivně bránila bývalým ministrům a vysokým politickým činitelům přijímat

---

⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie (Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 1).

⁷ Viz rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 16. února 2022, *Maďarsko v. Evropský parlament a Rada Evropské unie*, C-156/21, ECLI:EU:C:2022:97, a rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 16. února 2022, *Polsko v. Evropský parlament a Rada Evropské unie*, C-157/21, ECLI:EU:C:2022:98.

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

⁹ Úř. věst. L 26, 31.1.2003, s. 41, a oprava (Úř. věst. L 32, 7.2.2003, s. 15).

¹⁰ Např. stanovisko č. 9 Poradní rady evropských státních zástupců ze dne 17. prosince 2014 k evropským normám a zásadám týkajícím se státních zástupců.

vedoucí pozice v rámci nejvyššího soudu nebo státního zastupitelství, a zajistily tak nezávislost a bezúhonnost těchto klíčových institucí;

Boj proti korupci

12. připomíná, že boj proti korupci má zásadní význam pro zachování právního státu a posílení důvěry občanů ve veřejné instituce dále připomíná, že aby byl účinný, vyžaduje pevný právní a správní protikorupční rámec založený na integritě, transparentnosti a odpovědnosti, zejména ve veřejném životě, přičemž je třeba klást důraz na případné zveřejňování prohlášení o zájmech a případnou ochranu oznamovatelů;
13. konstatuje, že korupce je hrozbou, která může zničit demokracii a podkopat důvěru občanů v instituce, a že je třeba bojovat proti všem jejím podobám; zdůrazňuje, že korupce je privilegovaným nástrojem, který je v rámci organizované trestné činnosti využíván k pronikání do hospodářství a k jeho kontrole; je znepokojen skutečností, že poslední zpráva dokládá, že několik členských států nedosáhlo v souvislosti s preventivními opatřeními pro boj proti korupci buď žádného pokroku, nebo jen velmi pomalého pokroku; je velmi znepokojen neochotou vytvořit rejstříky lobbistů, rejstříky transparentnosti a náležité systémy majetkových přiznání pro osoby zastávající veřejnou funkci nebo vysoce postavené úředníky, jakož i chybějící politickou vůlí, pokud jde o zavedení přísných pravidel týkajících se problematiky „otáčivých dveří“; zdůrazňuje v této souvislosti význam transparentního legislativního postupu spolu s rozsáhlým přístupem k dokumentům a pravidel s cílem zajistit nejvyšší stupeň transparentnosti a odpovědnosti ve veřejné správě a veřejném rozhodování a předcházet tak korupci¹¹;
14. vyzývá v této souvislosti všechny orgány a instituce EU, aby dodržovaly nejpřísnější možné normy s cílem předcházet korupci, jako je mimo jiné zřízení účinného orgánu EU pro etiku, plné uplatňování nařízení (ES) č. 1049/2001¹² o přístupu k dokumentům a plné uplatňování zásady podmíněnosti s ohledem na rejstřík transparentnosti EU; vyzývá členské státy, aby co nejdříve dosáhly dohody o navrhované směrnici o boji proti korupci s cílem poskytnout jednotný a společný rámec kodexů chování, preventivní pravidla pro střety zájmů a pravidla pro zajištění transparentnosti postupů;
15. uznává, že kvantitativní význam finančních prostředků poskytnutých Evropskou unií – včetně prostředků nástroje NextGenerationEU – v posledních letech výrazně vzrostl; je si vědom toho, že z tohoto důvodu nabyla mimořádné důležitosti ustanovení právních předpisů členských států, které mají zabránit zneužívání těchto prostředků;
16. připomíná, že žádné odvětví není chráněno před rizikem výskytu korupce, včetně těch, které spravují významné veřejné finanční prostředky nebo přístup ke kritickým infrastrukturám a službám, jako je zdravotní péče a stavebnictví; zdůrazňuje, že organizované zločinecké skupiny hrají stále důležitější úlohu při činnostech, jako jsou

---

¹¹ Viz v této souvislosti článek 3 návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 3. května 2023 o boji proti korupci, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV a Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie a kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 (COM(2023)0234).

¹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. L 145, 31.5.2001, s. 43).

padělání, pirátství a porušování práv duševního vlastnictví, jejichž výskyt v digitálním prostředí prudce stoupl; připomíná, že zločinecké skupiny zapojené do těchto nezákonných činností často využívají zisky k financování jiných nezákonných činností;

17. vyzývá Komisi, aby do nadcházejících zpráv o právním státu zahrnula hodnocení vývoje právních předpisů členských států v posledních letech, pokud jde o dohled nad náležitým využíváním veřejných prostředků, jakož i stávající právní mechanismy určené k řešení každého nesprávného nakládání s veřejnými prostředky;
18. připomíná, že Parlament důrazně podporoval zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO); uznává důležitou úlohu Úřadu evropského veřejného žalobce jako nezávislého orgánu EU odpovědného za vyšetřování a trestní stíhání v souvislosti s trestnými činy proti finančním zájmům Unie a za postavení jejich pachatelů před soud; zdůrazňuje, že od zahájení své činnosti dne 1. června 2021 Úřad evropského veřejného žalobce zaregistroval více než 4 000 oznámení o trestné činnosti od zúčastněných členských států EU a soukromých subjektů a zahájil více než 929 vyšetřování (k červnu 2022);
19. dále naléhavě vyzývá Komisi, aby v případech, kdy bylo zjištěno, že se snížila úroveň záruk pro veřejné prostředky, okamžitě zahájila jednání s příslušným členským státem nebo příslušnými členskými státy a požádala o urychlené provedení opatření nezbytných k nápravě situace;

Občanská společnost

20. připomíná své usnesení ze dne 11. listopadu 2021 o posílení demokracie a svobody a plurality sdělovacích prostředků v Unii, v němž vyzval Komisi, aby navrhla balíček jak právně nevynutitelných předpisů, tak i „tvrdých“ právních předpisů, který by řešil rostoucí počet strategických žalob proti účasti veřejnosti (tzv. SLAPP); vítá legislativní návrh Komise a doporučení členským státům ze dne 27. dubna 2022, která reagují na příslušnou výzvu Parlamentu; zdůrazňuje, že strategické žaloby proti účasti veřejnosti jsou specifickou formou obtěžování, které je používána především proti novinářům s cílem zamezit jim ve vystupování v otázkách veřejného zájmu nebo je penalizovat a které je podrobuje zdlouhavým, zatěžujícím a nákladným soudním řízením; vyzývá členské státy, aby držely krok s ambiciózními navrhovanými opatřeními a zvýšily úsilí o zlepšení bezpečnosti a ochrany novinářů;
21. s hlubokým znepokojením si všímá celkového zmenšování prostoru pro občanskou společnost v některých členských státech, jež představuje vážnou hrozbu pro právní stát, demokracii, základní práva a další hodnoty EU; vyzývá Komisi, aby v rámci každoročního hodnocení právního státu a podávání zpráv sledovala výzvy a útoky, jimž čelí občanská společnost, a aby do své zprávy zahrnula závěry a cílená doporučení; v této souvislosti opakuje svou výzvu, aby byla věnována zvláštní kapitola stavu občanské společnosti v členských státech;
22. zdůrazňuje, že stávající právní rámec na úrovni Unie a na vnitrostátní úrovni nepostačuje ke vzniku a podpoře silné celoevropské občanské společnosti, jejíž existence je pro demokracii nezbytná; domnívá se proto, že statut přeshraničních sdružení a neziskových organizací EU poskytne dodatečnou úroveň ochrany

organizacím občanské společnosti, které čelí nepřiměřeným překážkám, pokud jde o jejich zakládání a činnost¹³.

---

¹³ Viz v této souvislosti usnesení ze dne 17. února 2022 obsahující doporučení Komisi o statutu evropských přeshraničních sdružení a neziskových organizací (Úř. věst. C 342, 6.9.2022. s. 225).

**PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY,
OD NICHŽ ZPRAVODAJ OBDRŽEL PODNĚTY**

Zpravodaj prohlašuje na svou výhradní odpovědnost, že neobdržel žádný podnět od subjektu nebo osoby, který musí být uveden v této příloze v souladu s přílohou I čl. 8 jednacího řádu.

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	29.11.2023
Výsledek konečného hlasování	+: 20 -: 2 0: 0
Členové přítomní při konečném hlasování	Pascal Arimont, Ilana Cicurel, Geoffroy Didier, Ibán García Del Blanco, Virginie Joron, Pierre Karleskind, Sergey Lagodinsky, Gilles Lebreton, Karen Melchior, Sabrina Pignedoli, Jiří Pospíšil, Raffaele Stancanelli, Adrián Vázquez Lázara, Axel Voss, Marion Walsmann, Tiemo Wölken, Javier Zarzalejos
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Daniel Buda, Pascal Durand, Heidi Hautala
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Sylvie Guillaume, Pedro Marques, Anne-Sophie Pelletier

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

20	+
NI	Sabrina Pignedoli
PPE	Pascal Arimont, Daniel Buda, Geoffroy Didier, Jiří Pospíšil, Axel Voss, Marion Walsmann, Javier Zarzalejos
Renew	Ilana Cicurel, Pierre Karleskind, Karen Melchior, Adrián Vázquez Lázara
S&D	Pascal Durand, Ibán García Del Blanco, Sylvie Guillaume, Pedro Marques, Tiemo Wölken
The Left	Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Heidi Hautala, Sergey Lagodinsky

2	-
ID	Virginie Joron, Gilles Lebreton

0	0

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se

INFORMATION ON ADOPTION IN COMMITTEE RESPONSIBLE

Datum přijetí	23.1.2024
Výsledek konečného hlasování	+ : 42 - : 10 0 : 2
Členové přítomní při konečném hlasování	Magdalena Adamowicz, Abir Al-Sahlani, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Patricia Chagnon, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Erik Marquardt, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Isabel Santos, Birgit Sippel, Vincenzo Sofo, Tineke Strik, Jana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Javier Zarzalejos
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Cyrus Engerer, José Gusmão, Beata Kempa, Leopoldo López Gil, Janina Ochojska, Anne-Sophie Pelletier, Bergur Løkke Rasmussen, Róza Thun und Hohenstein, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Andrus Ansip, Hildegard Bentele, Maria da Graça Carvalho, Marisa Matias, Caroline Nagtegaal

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

42	+
NI	Laura Ferrara
PPE	Magdalena Adamowicz, Hildegard Bentele, Maria da Graça Carvalho, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Leopoldo López Gil, Janina Ochojska, Maria Walsh, Javier Zarzalejos
Renew	Abir Al-Sahlani, Andrus Ansip, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in 't Veld, Moritz Körner, Caroline Nagtegaal, Maite Pagazaurtundúa, Bergur Løkke Rasmussen, Róza Thun und Hohenstein, Jana Toom
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Cyrus Engerer, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Lukasz Kohut, Isabel Santos, Birgit Sippel
The Left	Cornelia Ernst, José Gusmão, Marisa Matias, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Alice Kuhnke, Erik Marquardt, Tineke Strik

10	-
ECR	Patryk Jaki, Beata Kempa, Vincenzo Sofo
ID	Patricia Chagnon, Nicolaus Fest, Tom Vandendriessche
NI	Milan Uhrík
PPE	Elissavet Vozemberg-Vrionidi
S&D	Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez

2	0
ECR	Jorge Buxadé Villalba
PPE	Tomáš Zdechovský

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se